

Tel-Aviv. — A legutóbbi zavargások következményeképpen a Fehér Tüköb, a marac-exportnál foglalkoztató arab munkásoknak el kellett hagyni munkahelyeiket. A kolonizáció legutóbbi foglalkoztató arab munkások is elhagyták munkahelyeiket. — Most ünnepelte harmadik évfordulóját a német kivándorlók által alapított Ramat Husim kolónia, amelyen 65 család telepedett le. 220 koleszámmal, aznkvül 30 állandó munkás és munkásnő dolgozik. A lakosság összetétele igen érdekes. 17 orvos volt, 8 ügyvéd, egy egyetemi tanár, egy színház és mozgószínház és a többi mind hivatalnok. — A Nemzeti Alap elhatározta, hogy a Kijarat Anarim kolónián erdőt illet az elhunyt lelvteli polgármester, Drenagoff nevűnek megrótt kérésére. A felhívásban hangsúlyozzák, hogy az elhunyt egyik életcélja volt, hogy az ország erdősítését minél jobban elősegítsék. Onchi Zalman Jechak Aronsohn ismert héber író most ünnepelte 60. születésnapját. A héber írók klubja és a héber Pen klub nagy ünnepséget rendezett tisztelőre. Legismertebb elbeszélése: „Rebbe Abbe” most jelent meg németül a berlini Schocken Verlag-nál.

New-York. — A jelenleg Amerikában élő 260000 zsidó vezető, Gold Myerson kijelentette, hogy társaságát fogják létesíteni a zsidó tengeri hajózás előmozdítására, 20.000 font rendelkezésre áll már Palesztinában. Amerikában ugyancsak erre a célra 50.000 fontot akar összegyűjteni.

Hága. — Van Schaik igazságügyminiszter a kamrában bejelentette, hogy rövidesen a külföldiek iránti helyzetét újra rendezik. Különösen a munkavállalási ténen akar változtatásokat eszközölni. — Ilgában az állami orchester nagy koncertet rendezett, amelyen Issay Dobroven is részt vett. Schoschtakosis első szimfoniáját játszotta. Az estélyen szerepelt még Artur Rubinstein zongoraművész is, aki Brahms második zongorkoncertjét játszotta. — Brno, Csehszlovákia. — Concerto a gongyban Bruckner VII. szimfóniájával bevezetett el. Ez az estély azért is érdekes volt, mert most volt bemutatója Sam. Dresdner hegedő koncertjének.

London. — A legújabb hírek szerint a XX. cionista világgöygyösszesség március 23-án Baselen. — A Jewish Agency március 23-án Baselen táviratot küldött Moscovának, a világhírű karmesternek 70. születésnapja alkalmából. A táviratban megköszönik palesztinai közreműködését.

Bucaresti. — A Keren Kojemet nagyszabású kiállítását rendezték palesztinai mezőgazdasági és ipari cikkekkel. A kiállítás szervezője dr. Singer volt képviselő, aki jelenleg a KKL okirállyal vezeti. Tekintettel arra, hogy Palesztina mint exportpiac igen nagy jelentőségű Románia számára, a kormány a kiállítási tárgyakat vámenmentesen engedte be az országba.

Berlin. — A német politikai főiskola 5000 marcs díjjal tüzdte ki a következő témára: „A faji kérdés és a világgazdasági különbségek”. Minden német és minden külföldi részvehet ezen a pályázaton, kivéve a zsidókat és azok leszármazottait.

London. — A Tarluth szervezet I. M. Sieff házában nagy fogadóestélyt rendezett Danby anglikán kanonikus tiszteleére, akit nemrégiben hívott meg az oxfordi egyetem a héber nyelv előadójának. A fogadalon résztvett az angol zsidóság elnöke, magasztos keresztény egyházi hatóságok és az egyetemek képviselői.

Varsó. — A jiddis iskolaszervezet és jiddis írók és újságírók szervezete elhatározta, hogy jiddis kulturavillont épít a párisi világkiállításra, amely a jiddis kultúrmozgalmat fogja reprezentálni a világ valamennyi országában. A lengyel tanítók szervezetének varsói helyi csoportja rendkívül üstet tartott. Egyik tagja az árpapapragrafus bevezetését proponálta. Dacára a világtos írtakozásnak, az elnök szavazásra bocsátotta a kérdést, de csak négyen szavaztak az árpapapragrafus mellett.

Prága. — A Melantrich Verlag díjat tüzdte ki a legjobb regényre és novellákra. A 20.000 csekkorona díjjal Ivan Ollbracht nyerte egy novellás kötetével. „Galut v. udoli” címen, amelyben a pod-russi zsidók életéből meríti témáit.

Athén. — Péter herceg visszatért palesztinai utazáról. Amint salomkú újságok közlik, a herceg meglátogatta Tel-Avivot és számos zsidó kolóniát és családokhoz fejezte ki a zsidó település fejlődése felől.

Lemberg. — Lustmann nevű szilovezi lakost, a lengyel köztársaság elnöke a függetlenítési rendjellel tüntette ki Lustmann bárnó barocit a lennyel szabadság érdekében, mar 1907-ben szatuzie utáni a csi kormány Szibériába.

HITKOZMÉGEK KONGRESSZUSA. Az Ardeal, Banati Orsz. Izr. Irodához tartozó hitközségek, mint már jeleztük, folyó évi május 2. és 3-án tartják meg Oradeán rendezési nagygyűléseiket. Az idei kongresszus egyúttal jubiláris közgyűlése a szövetségnek, amely 15 évvel ezelőtt alakult ugyancsak Oradeán. A nagy és fontos tárgysorozattal megtartandó kongresszus egyúttal néhai dr. Keckeméti Lipót főrabbi emlékének is áldoz, aki a Szövetségnek alelnöke volt. A kongresszus foglalkozni fog még az alkotmány módosítás, hitközlés, tanúnyv, egyes hitközségek ügyeivel is és két napra van tervezve. Első nap (május 2-án) délután istentisztelet lesz, utána megkezdődik a kongresszus. Este társasvacsora. Másnap folytatják a kongresszust. Délután pedig két felolvasás lesz. A kongresszusra dr. Adorján Ármán orsz. elnök már ki is bocsátotta a meghívókat és a jelek szerint Ardeal minden hitközsége elküldi képviselőjét, — sőt, tekintettel a jubileumi jellegre, igen valószínűleg más testvér intézmények is képviselőket fogják megköt. A kongresszus az oradeai izr. Hecum tornatermében lesz, a delegátusok a helybeli nyugati szertartású hitközségek vendégei lesznek.

Fiatal pár keres orth. zsidó mindenes szakácsnét. Cim: Schwalb, Pável-utca 18.

Házasság. Az aradi zsidó társadalom egyik érdemes tagjának, Neuländer Jakabnak családjában meleg családi ünnepség zajlott le vasárnap. Eszter leánya esküdtött örök hűséget Lieberman Dávid műrcsuercuici nyersbőrkésznek. A menyasszony sógorának, Schieffer Dávid nagykereskedő házában tartott esküvőt és az ezt követő lakomán Arad zsidó társadalmának színe-java vett részt és gratulációkkal halmozták el az örömszüloket és az ifjú párt.

ORTODOX ZSIDÓ AGGASTYANOK HARCAS FELTÖPPE ÉS MINSKI KOMMUNISTA. PART ELLEN. Londonból jelentik: Tizenkét ortodox zsidó, 60-80 éves aggasztánok, behatoltak a minski kommunista párt helyiségeibe és „Israel istene nevében” kiáltással megverték és megkötözték két kommunista hivatalnokot, leszállították és öszszelaposták Lenin és Sztalin képit. A tizenkét hitbuzgó zsidót letartóztatta a GPU és tíz évi száműzetésre Szibériába küldték őket.

Clujon Mátyás orth. kóser éttermét május 1-től áthelyezte a Calea Regele Ferdinand 35. szám elől a Calea Regele Ferdinand 49. szám alá. Ha jól akar étkezni, úgy keresse II az ardeali zsidóság közkedvelt találkozó helyét, a Mátyás éttermet.

AZ ANGLIAI ZSIDÓSÁG VEZETŐI HÓDOLÓ ÁTIRATOT NYUJTOTTAK AT AZ UJ URALKODÓNAK. London. — V. György angol király trónalépe alkalmából hódoló átiratot nyújtottak át az uralkodónak az angliai zsidóság képviselői. A díszes okmányt népes küldöttség nyújtotta át a királynak, amelynek tagjai voltak: Dr. J. H. Hertz, Nagy-Britannia főrabbija, Neville J. Laski, a Board of Deputies elnöke, Leonard G. Montefiore, az Anglo Jewish Association elnöke, Lionel de Rothschild, Sir Osmond d'Avigdor Goldsmid, Leonard Stein, a Jewish Agency jogtanácsosa, stb. A zsidó küldöttség királyi fogadtatása ünnepélyes ceremónia keretében történt. A delegáció tagjai délelőtt fél 11 órakor jelentek meg a trónteremben, miután előzőleg bejelentették jövetelüket az államtitkár utján. A trónterembe lépve meghajoltak az uralkodó előtt, majd előre léptek az előirt távolságra, amikor újból meghajoltak. Ekkor Lionel de Rothschild kilépett a sorból és felolvasta az angliai zsidóság hódoló átiratát, amely megkapó szavakban fejezi ki a birodalom zsidóságának hűségét a trónhoz és hódolatát V. György kiránt. Lionel de Rothschild ezután átnyújtotta az uralkodónak az okmányt, majd V. György meghatottan válaszolt a zsidó küldöttségnek, a következőket mondván: — Nagy elégtétellel számomra ez a fontos átirat, amely zsidó áldozatosságát és odaadását bizonyítja számomra. A királynő és a magam nevében köszönöm szerencséskedésüket. Lionel de Rothschild ezután bemutatatta az uralkodónak a küldöttség tagjait, majd a cercla után a delegáció elhagyta a tróntermet.

A VEZERICKE.
A kiadó publicista hatalmas peszacht vezér. cikkeket írt és adagolta a szerkesztőnek. Ez elobas-ta, aztán fejcsóválva mondta:
— Ne haragudj kedvesem, de ez nem jó.
— Nem jó? — hordult fel a kiadó publicista — hogy lehet ilyen mondanivaló? Itt égis jó volt és pont most lett rossz?
HAEREK...
— A tanító becsületességére, tisztességére utal a gyerekeket és azt mondja, hogy csak a becsületlesség jó emberek kerülnek a menzországaiba.
— Na gyerekek, — teszi fel aztán a kérdést — ki akar közeleket a menzországaiba jutni?
— A kérdésre az egész osztály feláll, csak Slaj-mele marad ülve.
— Mi az Slajmele — kérli a tanító — te nem akarsz a menzországaiba jutni?
— De igen, — feleli Slajmele, — csakhozz én még ráérek.

MÉG CSAK EZ HIANYZIK.
Egy költész az utcasarkon áll és rettentően köhög. Egy öreg ur megáll előtte és így szól hozzá:
— Barátom, én orvosa vagyok. Megadom a cimetet, jóíjón fel hozzám, majd én kigyógyítom a köhögséged.
A költész ijedten tiltakozik:
— Még csak az hiányzik. Hiszen a köhögségtől élek.

CUKRASZDABAN.
Egy pendés lemegy a cukrászdába és rendel egy tortát. Megkérdezték az azt mondja:
— Ite, pincér, ez a torta nem jó.
— Annyi baj legyen, — mondja a pincér — majd kicserelek.
— Igen, igen, de már ebbe beleharagtam.
— Annyi baj legyen, — mondja a pincér — egy olyanra eszemlen ki, amelybe már szintén bele van haragva.
BÁR A POKOLBAN VOLNA MÁR IGY.
Berlinben két hitorsos találkozik.
— Na, hogy vagy? — kérli az egyik.
— Hogy hogy vagyok? Bár a pokolban volna már így.
— Hogy-hogy?
— Hogy ott is azt mondanák: „Juden nicht ermoinscht!”

MERT KIZSAKMANYOLÓK A ZSIDÓK.
Egyik német iskolában a sok árja gyerek között egy kis zsidó fiú is van. A tanító azt magyarázza, hogy a zsidók mind kizsákmányolók.
— Na Samuka — szólítja fel aztán a kis zsidó fiút — miért mondják azt, hogy a zsidók kizsákmányolók?
— Azért, — mondja Samuka, — mert egyszeri tandíjat fizetnek és háromszor annyit tanulnak.
KIVANCIL.
Egy alheista nagybetegesen fekszik és nyögve mondja az orvosnak, hogy az a óhajja, hogy halála után felboncolják.
— De miért? — kérli az orvos.
— Tudni akarom, hogy miben haltam meg, — feleli a haldokló.

A PERSELYÉS ÉS A ZSUGORI
Egy perselyes hitközségi ember megy az utcán és csörgélt a perselyét. Egyszerre csak szembőjön vele a zsugori Reb Jankel, benyul a zsebébe és markát a persely felé tartja, hogy adományát bedobja. A perselyes ember hirtelen elrántja a perselyt és azt mondja:
— Adja inkább nekem, épp most szakadt egy le a nadrágomról.
RADIKALIS MEGOLDÁS.
Két kereskedő találkoznak az utcán. Azt kérli az egyik:
— Na, mi van azzal a tisztelőddel, aki téged a legnagyobb ádókkal illetett és mindenképpen elnevezelt?
— A törkőra forrasztottam a szót.
— Hogyan?
— Bevettem az üzletbe társnak.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Ídegenek és paraziták?

Vannak a román politikában olyan tényezőkhé vált egyének és kisebb, de annál hangosabb pártok, amelyek előszeretettel neozsnek bennünket „idegenek”-nek és „paraziták”-nak. Pedig a romániai zsidóság zöme hosszú évszázadok óta ennek a földnek rögeihez tapad ősein keresztül, akiknek sírja itt van, akik minden idegszálukkal ragaszkodnak a szülőföld minden realitás és romantikus adottságaihoz.

Hogy „paraziták” volnánk? Miért? Mert megteremtettük a román ipart és kereskedelmét? Akik ezzel vádolnak bennünket, rendszerint zsidók által alapított és még most is vezető nagyvállalatok igazgatóságaiban ülnek benne. De ez nem teszi szordinóssá hangjukat. Talán azért is kiáltanak oly erővel, hogy ne vegyék észre őket? Miért az az animozitás az ipart és kereskedelmet üzőkkel szemben? Hát nem látják a gyűlölködők, hogy a világ legnagyobb népei, az angolok, amerikaiak, franciák ebbeli foglalkozásuknak köszönhetik nagyságukat és világtekinélyüket? Nem látják azt, amelyn az állami apparátus tekintélyes súlya nehezedik.

Miért parazita az iparos és kereskedő? Tiltakozunk kell e megbélyegző epitheton ellen, mert igazatlannak és rosszakaratúnak tartjuk. A zsidóság munkája, a kereskedelmen és iparon keresztül is fellélenül konstruktív és nagy hasznára van az ország fejlődés szempontjából. Most, amikor az önellátásos politika minden országot arra kényszerít, hogy egymaga termelje a nyersanyagokat és dolgozza is fel őket, kétszeresen fontos, hogy minden ország ipara és ezzel kapcsolatosan kereskedelme fejlődjen és izmosodjon. Most, amikor a fejlődés irónyponala is megkérdeteli a rohamos industrializálódást, nem gáncoskodás, hanem elismerés jár mindazoknak, akik ötletükkel, szorgalmukkal, kitarásukkal és rátermettségükkel elősegítik egy par excellence mezőgazdasági államnak, mint amilyen Románia — ipari fejlődését.

Tiltakozunk az ellen, miúta mi „idegenek” volnánk ebben az országban, vagy „paraziták”. Illegan az, aki idegenül érzi magát egy helyen, mi pedig nem érezhetjük magunkat ezért sem idegennek, mert a befogadó román nép tulnyomó többsége sem tart annak bennünket. Csak a heccsajgó és a politikai érnényeslőst ezuton keresők akarják ezt a természetes felfogást a köztudatba beleimni. Nem vagyunk „paraziták”, mert produktív vagyunk

Uj közeloleti politika küszöbén...

Leon Blum francia miniszterelnök tárgyalásai Lord Peel-el, a királyi bizottság elnökével

London. — Jölinformált körök értesülése szerint Lord Peel a közeli napokban Párisba utazik, hogy Leon Blummal, a Palesztina problémával kapcsolatos tárgyalásokat folytasson. Blum miniszterelnök nem csupán mint egy koloniális világhatalom vezetője, hanem mint zsidó is élénken érdeklődik Palesztina sorsa iránt és a most folyó nagyfontosságú tárgyalásokba bizonyára döntő szóval fog beavatkozni a zsidó érdekek védelmében, bár mint arab területekkel rendelkező hatalom bizonyára a francia érdekeket se fogja egy pillanatra sem szemelől téveszten.

ügyminiszter arról tárgyalnak, hogy egy zsidó, egy arab és egy semleges kantonra osztrak-e Palesztinát, vagy sem? Felfüggeszték-e a zsidó bevándorlást? Megnyissák-e rekompenciaképpen Transjordániát a zsidó bevándorlás számára? Mértékadó körök véleménye szerint bizonyos az, hogy új Közeloleti politikát kezd Anglia, amelynek egyik sarkalatos pontja az, hogy nyugalmat akar teremteni a Palesztina-kérdésben is.

Itt említtük meg, hogy tekintettel a most folyó rendkívül nagy horderejű londoni tárgyalásokra, Weizman prof. a Jewish Agency elnöke nem utazott Palesztinába az AC. gyűlésére, hanem Londonban maradt, épen úgy, mint Brodetsky professzor is, aki az executive politikai referense.

Németországban tilos héberül tanulni

Berlin. — A nemzeti szocialista kormányzat minden nap gondoskodik arról, hogy a zsidókra valamilyen rendelkezés formájában lesújtson. Indokolásuk szerint a külföldi zsidóság németellenes propagandája miatt hoznak folyton újabb zsidóellenes törvényeket. A Harmadik Birodalom hatóságai

újabbban a héber nyelv tanítását tiltották be. Elsősorban azokról a tanfolyamokról van szó, amelyeket a különböző zsidó szervezetek a Palesztinába kivándorolni akaró zsidók számára tartanak fenn. Az újabb intézkedés nagy megdöbbenést keltett úgy a német, mint a világ zsidósága körében.

Arab terroristák agyonlőtték Haifa rendőrpapancsnokának helyettesét

Haifa. — Halim Basta arab rendőrtisztet, a haifai rendőrségi papancsnok helyettesét, amikor reggel lakása ajtaján kilépett, három arab terrorista kilenc revolverlővéssel leterítette. Egy arab rendőr, aki a tiszt kíséretében volt, megsebesült és kórházba való szállítása közben meghalt. Egy arab fiúcska, aki a közelben állott, szintén sebet kapott.

A haifai arab negyed azonnal kör-rüllzárták, valamennyi házat átkutatták, de a tetteseket eddig nem sikerült elfogni. Halim Basta-t sokszor megfenyegették a terroristák. Mult év októberében már követtek is el ellene merényletet, amelyből nemrégiben épült fel. Akkor kijelentette, hogy nem fél semmiféle fenyegetéstől. A palesztinai héber sjtó nagy részvételt ir Basta haláláról, mert ezt a bátor férfút is a törvénytelen akciók újabb áldozatának tekintti.

és termelünk, egy nagy ország iparosodásának alapjait betöltük meg és nyugateurópai lendületet vittünk bele, a régi, primitív gazdasági körkörösbe. Nem jár érte köszönet, mert hiszen mezőhelyesünkért tesszük, de áncsol és megváltást sem érdemlünk. Nem vagyunk paraziták, ahogy az amerikai ipart sem tartják

annak s ahogy az angol kereskedő sem parazita. Kár a foglalkozási ágak közötti felfogáskülönbséget kiélezni, mert ez az ország ártalmára is van. Nem vagyunk idegenek és nem vagyunk paraziták. Dolgozó, produktív emberek vagyunk, akárhol is álljunk a gazdasági élet körforgásában.

Orthodox kóser vendéglő Párisban!

A párisi világ látogatóinak figyelmébe ajánljuk Hartmann Simon orth. kóser vendéglőjét Paris Ardeali konyha, szolid árak! 4-e. Rue Ferd. Duval 19.

A nem létező „galíciai beszivárgással” akarja a magyar miniszterelnök megindokolni az ország antiszemilizmusát

Darányi miniszterelnök szegedi beszéde.

Darányi Kálmán magyar miniszterelnök az elmúlt vasárnapon nagyszabású beszédet tartott Szegeden. A beszédnek a diktatúráról szóló része benyűnít csak annyiban érdekel, hogy mélyen elítéli ezt a rendszert. Beszél a miniszterelnök a magyar belpolitikai kitérőkről, majd azt hangzott, hogy együtt kell működni a szomszédállamokkal, úgy politikai, mint gazdasági téren. Amit ezek után mondott, az tarthat főképpen érdeklődésre szorít az utódállamok zsidósága körében. Darányi miniszterelnöknek erőszakoskodó beszéd-résztében, oszlatásokat a jó és rossz példákra a magyar zsidóságról. Adott egy halk kis csókot és utána egy csattanósabb pofonok is beült „oda-mondás”.

Mi volt a „halk csók” a félmilliónyi magyar zsidóság körül? Azt mondta: „A zsidókérdést utcai tüntetésekkel és fejboreléssel megoldani nem lehet. A kormány mindent elkövet, hogy a rendbontókkal szemben a törvények teljes szigorát alkalmazza”.

Ez banális sablon. „Mindent elkövet a rendbontókkal” — ezt ismétlik a világ minden nyelvében, amikor a zsidókról van szó. Ezt dűnygögi az orru alatt Wauchope palesztinai főkörmányzó, amikor az arabokról van szó, ezt jelenti ki sok mással hangzós csatogással a lengyel miniszterelnök, ezt mondják mindenfelé, mintha nyomtatott katekizmus volna, kormányfőiről részére — házi és hazai használatra.

Ezután jön egy kis pofon... „Tegadhatalan, hogy Magyarországon a zsidó lakosság arányszáma nagyobb, mint a legtöbb más országokban és arányszámán felül jutott életrészesítésre a gazdasági életben.”

Ezt mondja egy felelős miniszterelnök. Ugy látszik ő sem gondolkodott sokat ezen a problémán. Mert ha igen, akkor rájött volna arra, hogy mi főszolgabíró és állomásfőnök csak az lehet, akiről ki neveznek, de bankigazgató, vagy iparállamati vezető csak az lehet, aki jobban bír uszni a szabadságszertény ezernyi peszárja között, a sok gazdasági törvény és nehézség között. Hát ő is úgy képzelt el a „megoldást”, hogy csak azt a nehézséget jól felzárta, hogy nagygyűlödelmi bankvezérlés és iparminisztérium kérdése önmagától megoldódik? Uffig ismert értek és ellentétek. Az sehol és soha nem szar szemet, Magyarországon éppen úgy nem, mint a többi kelet és közép-európai országokban, hogy a bizos és nyugdíjas foglalkozási ágak nagyrésztben numerus nullus van. Azt valószínűleg Darányi magyar miniszterelnök sohasem kérdezte meg meg egyetlen miniszteri referenstől sem, hogy a Vitési Szék 12.000 földhöz jutott hadiselt fajtát közül, mennyi a zsidó? Mert mi megmondjuk: egy sem. Azt sem kérdezte, hogy az állami apparátus melyik ágában érte el a zsidóság a numerus clausus? Arra sem volt kíváncsi, hogy pontosan megállapítsa, hogy a magyarországi félmilliónyi zsidóság körében mennyi a proletár, mennyi a kispolgár és mennyi a nagytőkés? Bizonyára nem több a nagytőkés, mint másoknál. De a zsidóságnál még ezt is sokallja a miniszterelnök.

Végül a legnagyobb pofon — önmaguknak, a kormányzatnak.

Galíciai beszivárgásról van szó. A magyar liberális és kimonodottan zsidó sajtó tizenöt óra óta egyebet sem tesz, mint folyton felszólítja a kor-

mányzatot, hogy erre konkrétan válaszoljon. Hol vannak azok a galíciaiak? Sigora határőrség van mindenfelé, a órosok és falok magyar rendőrsége és csendőrsége nem korrupciós és határozottan jól szervezett szervezetek. Miképpen lehetséges az, hogy ezek a „galíciaiak” olyan ügyesek, hogy jellegzetes ruhájuk, haj- és szakdolgozatuk ellenére, oly sokan beszivároghattak anélkül, hogy a köz-igazgatás faktorai ezt észrevették volna?

Megmondjuk: úgy, hogy az egész nem felel meg a valószínűségnek. Nincs „galíciai” beszivárgás, akik „születi mohóságukkal”, amint a magyar premier mondotta, irritáltak a magyar társadalom. Talán az antiszemita sajtó rémítései között szerepel ez az uszító pont, de egy felelős politikusnak nem ezek után szabadna elindulni. Mi más országban élünk, de ugylátszik jobban tudjuk, mint a miniszterelnök, hogy ez a galíciai beszivárgás a valószínűségben nem létezik. De jó propaganda eszköz. És meg kell mutatni „meszkóék”-nak és „dicsőnők”-nek, hogy jó keresztényen a miniszterelnök. Ő is tud zsidózni, ha kell és az ehhez szükséges fegyvereket, az antiszemita hecc-sajtó feszetetes arzenáljából veszi.

Igy váltakoztak a simogatások és pofonok és mit tagadjuk, a simogatás enyhésséget elnyomta a pofonok erőssége. Konklúzió: a miniszterelnök más tónusban kellett volna beszélni. Több igazi argumentummal és kevesebb jelzővel, ami jól állhat másnak, de nem egy Darányinak.

A szegedi beszéd nem az elfogultatlanság mintaképe volt.

A pénzhamisítás büne

Nem akartunk róla írni. Mert olyan elkéserítő, olyan fájdalmas, hogy csak a legnagyobb fájdalommal emlékezhetünk meg róla. De hiába akarnánk hallgatni, a fővárosi sajtó hasábos tudósításokat és nagy képeket közöl az ardeali pénzhamisítókra. És a zsidó utca is felkiált hozzánk és azt követeli, hogy kell legyen elítélő szavunk azokkal szemben, akikben nem volt elég lelkiismeret ahhoz, hogy a mai súlyos helyzetben, amikor annyi animozitással kell küzdjünk, ne lépjenek az illegális pénzszerezésnek erre a legesnyűbb és legelítélhető útjára.

Régeiben soha nem is hallottuk azt, hogy zsidók az intellektuális bűnözésnek ennek a legcsmányabbjával foglalkoztak volna. Zsidó és pénzhamisító, két olyan fogalom volt, amelyet együtt sohasem vagy csak alig-alig lehetett hallani. És most azt kell olvasnunk és halljuk, hogy rendesen ismert polgáremberek, nem a társadalom periferiáin létező munkanélküli rittekek, malomtulajdonosok és kereskedők, tisztességes ismert családok kezdtek hamis pénzt gyártani. Saját anyagi előnyükért elfelejtették azt, hogy ezzel egy milliónyi romániai zsidóra fognak igaztalanul rámutatni, a mai mérgezett antiszemita atmoszférában: ime a pénzhamisító zsidók.

Mindenestre a legerélyesebben el kell hársítsuk magunkról azt, hogy a közvélemény általánosítson. Nem vagyunk „cinkeostérségi” ezeknek, hanem éppen úgy szenvedéssel részesei tetteiknek mint az ország többi nem-zsidó lakossága. A hamis pénz ép-

pen úgy megbénítja a mi életünket, éppen úgy tökéletesz bennünket is, mint másokat. A pénzhamisítás és a zsidóság nem azonosítható és mi feltevéseink fokozottabban elnéjük ezt a tettet, mint bárki is. Mi zsidók, a legerélyesebben elutasítjuk magunktól annak gondolatát, hogy felelőséget vegyünk egyesek bűnéért, mindavajunkat. Egy zsidó leghasábjain megmondhatjuk és meg kell mondjuk, mert feladatunk és kötelességünk, hogy az Ur nevének káromlása és megvalósítása ilyen szegények hozni a zsidó névre, a zsidó presztízse, a minden-napi étellel keservesen küzdő zsidó szívekre.

Mélyregeesen elítéljük az egész zsidó közvéleménnyel együtt ezt a bűnesetet és megérdemlik a tetteik, hogy minden tekintetben megtagadjuk velük szemben azt az együttérzést, amely különben a bajba jutott zsidó testvéreinknek kijár.

ÖTEZER ZSIDÓ CSALÁDOT TELEPÍTENEK LE A HOLTENGER KÖRNYÉKÉBEN. A „Falastin” című arab lap értesülése szerint a közeljövőben egy régi telepítési terv megvalósításához látnak hozzá, amely ötezer zsidó családnak a kolonizálására irányul a Vadi Araba völgyében, amely a Holt-tenger felé délre nyúlik Akabáig, vagyis a Vöröstengerig. Ezen a vidéken egyetlen zsidó kolónia sincs még és ha igaz az arab lap jelentése, úgy újabb kolonizációs terület megnyitására van szó. — A Sir Herbert Sámuel által alapított Council for German Jewry hivatalosan közölte a Jewish Agencyvel, hogy ezévi költségvetésébe ötvenezer fontot vett fel négyezer németországi zsidónak a nyár folyamán, a palesztinai vegyes gazdaságokba való telepítés céljaira. A Jewish Agency költségvetéséből újabb 18 ezer fontot szavaztak meg 300 németországi zsidó ifju mezőgazdasági kiképzésére.

—Jó családból származó 28 éves intelligens, zsidó és világi tudományokban jártas vallásos intellektuel fiatalember nősülni szándékszik. Keresi hozzáillő leány ismeretségét, akinek szülei benősillett részesei lennének előnyben. Érdeklődők leveleit kéri kiadókivételünkbe továbbítani „Mislem” jelleggel.

NINCS ELLENTET A ZSIDÓ IGENYEK ÉS AZ ARAB KORÖK KÖZÖTT. Jeruzsálem. — S. Gottlieb varsói zsidó újságíró ki-hallgatásán fogadta az iraki miniszterelnök és néhány damaszki arab előkelőség, akiknek jelentős szerepük van az arab nemzeti mozgalomban. A zsidó újságíró keresztül az iraki és szíriai arab politikusok azt ajánlották a Jewish Agencynek, hogy lépjenek közvetlen tárgyalásokba a libáni arabokkal, zsidó-arab megégyezés érdekében.

David Ben Gurion, a Jewish Agency elnöke, mihielyt értesült erről a közvetítéssel, a következő jelentést tette:

— Nem bizunk az arabok megégyezési készségében. De meg vagyunk győződve arról, hogy a jövőben létre fog jönni egy megégyezés anélkül, hogy mi bármilyen concessziót is tennénk. Szerintünk tökéletes összhang áll fenn a mi igényeink és az arab jogok között. A zsidóknak Palesztinában való összpontosítása nem jelent semmilyen veszedelemet az arab nép szabadságára és egységére.

Budapestre utazók figyelmébe! Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrassy-ut 43. szám. Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák folyóvizel, Kivánstra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos. Friedman Józsefné Kármel-pansió (Andrassy-ut 43) Telefon: 12.89.67. vagy Oradeán: özv. STRASSER IGNAZNE Strada Nicolae Iorga 17. szám alatt

Az ember tragédiája - és a zsidóember tragédiája

Madách Imre megírta az „Ember Tragédiáját”. Nem feladatunk, hogy irodalmi kritikát gyakoroljunk a mű fölött, azonban megállapíthatjuk objektíve és el fogultságtól mentesen, hogy egyike a világirodalom legragyogóbb gyöngyeinek. Témája, feldolgozása, eszmé-memete akármilyen magas mértékkel is mérjük, a legelső klasszisa. A művet külföld, illetőleg a nem magyarajku világ, nem ismeri. De azért vannak zsidók, hogy kihalasszák a gyöngyszemeket, hogy az emberiség közkincsévé tegyék. Így a legelső fordítások egyike: Avidór Hameiri-é, aki héber nyelven adta ki a remekművet és ezáltal Amerika héberül olvasó tömegei éppen úgy ismerik már, mint a lengyel gettóik intellektuáljai és Palesztina földjén is ezen üdül fel az uttörők dicső serege. De a német fordítás is zsidó műve: Mohácsi Jenő, pesti író dolgoztott rajta éveki és szakkörök véleménye szerint, minden tekintetben méltó, a nagy mű szelleméhez.

Nos, éppen erről a Mohácsi Jenőről lé-szen ezúttal szó. Az elmúlt évben Bécs legcékelibb színházában sorozatos előadást ért az Ember Tragédiája és a napokban Hamburgban adták elő, mint a magyar géniusz legjellemzőbb alkotását. A németek sorozatos megégyezteték nem csupán a zsidó Mohácsi Jenőt, hanem magát a darabot is. A „Völkischer Beobachter” példán azt írja: míg Budapestben a német szellem reprezentánsaként Goethe „Faust”-ját adják elő, „csereképpen” a hamburgi színház „Imri Madách” „Faustdichtung”-ját adja elő. Ez azt

Mindenemű Rheumás fájdalomknál, köszvény, idegzás és hasonló megbetegedéseknél a Toga-tabletták biztosan és gyorsan hatnak. Ha orvosok elrejtik a fejüket, Ön is szabadon-mal használhatja. Megleően kedvező eredmények olyan esetekben is, mikor semmi más szer nem használható. Egy kísérlet meg fogja győzni! Kapható gyógyszerár-talban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Elrabolt zsidó gyermekek kinszenvedései a cári Oroszországban

A múlt században az orosz zsidóság szenvedései égbekiáltóan nagyok voltak. Nem volt az életnek egyetlen megnyilvánulása sem, ahol türelmet, vagy megégyést észlelhettek volna a cári hatalomtól. Széduletes skálája van az emberi szenvedésnek és bámulatos az a leleményesség, ahogy a régi Oroszországban kinöszöri a zsidókat. Voltak a zsidóság körében, kimagaslóan nagy jellemek és fáklyabíró hatalmas szellemek, akik önmaguk kínzásával és szanyargatásával akarták enyhíteni a nagy tömegek fájdalmát és szenvedését. Így a híres két eadik, a rizsener és szlonovmer rebek, öröklék vándorutort jártak, hogy kinezák magukat, hogy a zsidó szenvedéseket kézenfekvő tanulmányozhassák és enyhítsék. Vándorlásuk alatt eljutottak egyszerű Moszkvába, az ezer templomok városába s éppen Jomkippur éjszaka volt. A moszkvai zsidók nagy ünnepegyűléssel fogadták a híres rebeket és ők azonnal aziránt érdeklődtek, hogy melyik szinaszágban lehet a lezájtal-sabbban imádkozni Kolnidr estén és hol láthatják a legnagyobb zsidó szenvedést? A chafimok, a kantonisták imaházában — volt a felelet és a két nagy rebbe elment ebbe

jelent magyarról, hogy Madách darabja nem más, mint utánköltése a német óriás nagy művének. Nem önálló mű, csak „utánköltés”. Ez ellen végeredményben nem lehet preten-ciónk, ezt majd elintézik a magyarok. Ami legalább olyan furcsa, az, hogy agyonhallgat-ják a fordító Mohácsi nevét — mert zsidó. És Mohácsi tud róla és beleegyezett. Mit is tehetett volna egyebet? Odaadja tehetségét, szívét, tudását egy munkához és jönnek a teutonok és agyonhallgatják.

Madách remekműve végigvonul az „em-ber” tragédiáján és nem hiszünk, ha ma élne, nem-e tenne be még egy nagy jelenetet, a melynek címe az volna: a zsidó tragédiája. Mert az ember általános tragédiájához hoz-zájárul még egy plusz is: ez az a zsidóember tragédiája, a Mohácsi és a mohácsik nagy tragédiája...

Mit jelent számokban a németországi „zsidó veszedelem”?

Már többször megírtuk, de még önmaguknak is mindig újból és újból elő kell vennünk a számadatokat, hogy rádöbbenjünk arra a hazugságra, amelyet a németek öllággá kúrtólnek, a „zsidó veszedelem”-ről. Hatvanhat millió német él a Harmadik Birodalom határain belül. Az öök minden hatalom, kezdve a legeszegegyebb pusztá baktériától, a vezérkancelláriáig székig. Az öök egy hatalmasan felszerelt tökéletes hadsereg. Az öök a ország, minden, minden a fajnemetek birtokában van. És kik állnak velük szemben? 1936 április 1-én hivatalos német statisztika szerint összesen 405.000 „faj-zsidó” él még német területen. Ebből is eltávozott egy óra óta körülbelül 24.000, akiknek 89 százaléka 45 éven aluli volt. Általában, a hitleri éra óta a fiatal-ság indult el jórészt új életet kezdni a világ minden részébe. Bátran állíthatjuk, hogy a német-orosz zsidók fele olyan korban van, amikor az ember többet gondol a temetőre, mint új élet kezdésére. A nagyonukból, állásukból kiltet, életremé-

ELECTA SZÖVETEK az 1937-es újdonságainak oradeai egyedüli közvetlen gyári lerakata DEUTSCH POSZTÓÁRUHÁZ Str. Avram Iancu 4.

nyuktól megfosztott zsidók öröndenek, hogy egyik napról a másikra tengődhelnek a horogkereszt szig-sziba nótt árnyékában. És még mindig „sokan oannak”! Ha jól számíthatjuk, legfeljebb százezer munkaképes zsidó ember dolgozik ma a Birodalom területén. És ez a százezer elnyomott, terrorizált, meggyalázott, megszegényített, szerencsétlen százezer áll szemben 60 millió némettel. És még mindig zsidó veszedelemtől beszélnek. A világ azt hiszi — öök maguk is hirdetik, — hogy öök bajor nép. A német nem fél csak az Istentől — mondotta a Kaiser is. Hitler még tovább ment. Az ő elve, a német nem fél senkitől, — de még az Istentől sem. Senkiül a világon. — csak 400.000, illetőleg százezer ciótlar-lás, megfórt szerencsétlen zsidótól hatvanhat mil-lió — százezerrel szemben. Hiszen ha minden zsidó-nak volna egy „gépfegyver”, akkor sem kellene úgy félni tőlük, a felfegyverzett német népnek. De van nekik gépfegyverük? Mía egy szegény kis bod-zapuszkájuk sincsen. Semmiük sincs, ha csak nem „aktívum”, az, hogy milyen rejlett energia lehet bennük, ha ennyi ember, egy megszervezett hatal-mas nép annyire fél tőlük?

Mind-ez: istálló vagy szalon?

Lapunk más helyén rövid és megrö-ző hirt közlünk. Egy palesztinai koloniat megölték a golyók egy asszonyt. Abban a pillanat-ban érte a távolról elszűtött, azután gyávan megütö gyilkos puskagolyója, amikor éppen kora reggel az istállóból lépett ki. Mit csinált ott az istállóban Mali Engelhardt nevű zsidó asszony? Mit csinált a kora reggeli órákban,

hozzájártuk a lelki tortúrát. Messzire vitték a zsidókatka rajonoktól ezeket a szerencsétle-eket, hogy minden kapcsolatuk megszakad-jon a szülői házzal és az otthon levegőjével. — Egy kikeresztelkedett zsidó, némszerint Lewi-son tanár, aki a szentpétervári akadémián tan-ított, a múlt század ötvenes éveiben egy kis katekizmust állított össze, amelynek alapján ezeket a gyermekeket megkeresztelték. Egy-ütében a hitköszegés kötelezése volt ezeknek a kantonistáknak az állítása és retentív ellen-tetek kibontásán volt ez a rendszer, mert rendszerint a jobb szülők elintézték, hogy gyermekeik menessüljenek a „kantonisták”-nak adandó emberáldozat alól és a szegény zsidók szenvedését ezzel is fokozták.

Ezeket hirták kantonistáknak. Képzelt-hető, hogy a múlt század közepétől, amikor annyi forradalom, háború dúlt Európában, milyen élete lehetett egy katonának, aki, ha nem hagyta ott a fegyveres életet, akkor, amikorkorra 40—50 éves korban leszerelt, már öreg, agyonnyomorított, össztört ember lett. A kis élénk szemű kisfiukból, akiket elraboltak, testileg, lelkileg össztörték, agyonkínáltak, mint félig halottak kerültek vissza szülőhe-lyükre, ahol már nem volt senkiük és semmi-jük és tengelték nyomorult életüket. Sokan közülük, katonai szolgálatauk letéte után is-mét zsidókká lettek és ez adott egy kis lelki enyhülést szenvedéseikre. Ezeknek a templomába mentek Kolnidr

a tehénistállóban, ott messzi Palesztinában, Saron gyönyörű völgyében? Talán brids-partin vett részt? Vagy szépezzeti szalonban volt, ahol a zsidó asszonyok szokása szerint, — amint azt az antiszemita pesti sajtó mondta — libaszírral kengette magát? Vagy talán korzózott ott Maly asszony, élte a zsidó asszonyok „gondtalan” életét?

Nem és ezerszer nem! Az a szegény 38 éves asszony, bizonyára a hajnali órákban felkelt, enni adott az állatoknak, megfejta a teheneket és távol a világ irigységétől, zafától és rosszágától, úgy vélte, hogy most már senkire bánthatja, hiszen nem „szur szemet”, nem ül klubok fotójeiben, nem „flancol”, nem korzókzik és nem áll utjában senkinek.

Visszament a röghöz, ment úgy élni és dolgozni, mint sokmilliónyi parasztlány a világnak. Hajnalban felkelni, dogozni, produktív életet élni. És ekkor, igen, ekkor jön a gonosz emberi-állat, egy arab személynében és — nem bírja látni a dolgozó paraszti sorban élő zsidó asszonyt sem. Agyonlövi, megöli, szegény szerencsétlen Maly asszonyt, aki a kórházban néhány órára a mérényletre, kilehelte nemes lelkét.

Mit ítétek meg ezzel? A mi akarásunkat? Nem lehet! Visszariaszlanak valamitől? Nem és ezerszer nem! A mi asszonyaink tovább viselik mártírsorsukat és ahogy megállják helyüket a szalonokban, úgy, vagy talán még jobban megállják helyüket a fejesnél is. Igen, a mi asszonyaink, akiket akkor sem hagynak élni, ha nem bridszalonokban élnek, hanem a szerény parasztlányok sorát vállalják. Mi seholsem és sehogyan sem élhetünk Szalon, vagy istálló — mindegy. Pusztulásra ítélnék bennünket, de mi nem hagyjuk magunkat visszariaszítani. Mi élni akarunk és fogunk is. Egy-egy ember életét elvehetik, de népi energiánkat nem törhetik meg sohasem!

A bucaresti községi választások tanúsága

Bucarestiben, a fővárosban nagyjelentőségű politikai esemény játszódott le pénteken. A város tanácsát választották meg és ezzel kapcsolatban természetesen felmerült a nagy kérdés. Mit tudnak felmutatni a szélsőséges agitációt kifejtő extrém jobboldali pártok? A főváros közönsége választott

estére a rizsener és szlonimer rebek. Az öreg hadastyánok, a sebektől éktelenített, marcona külsejű, de különben megroppant emberek között imádkoztak. És egy öreg „kantonista” állott az imaszépen dallamot. S közben sirva-rajongva hallották a szerencsétlenek jankijáltásait.

— Mit adhatz már nekünk Ribonaj sel olám? Pénz nem kell nekünk, tengődünk a kis begydijon, amit az Atyuska adott. Mit kérhetünk Tóled, hiszen ami a legszentebb számunkra, a család meg okozhat örömet, mert minék nemzünk gyermekeket, hogy „kantonisták” legyenek, hiszen a törvény szerint ökel vihetik el legelőször? Eletek csupa szenvedés volt, semmi öröm, csak kínlás. Huszonöt évet, harmincat, egész életünket ott töltöttük a büzös kaszárnyákban, esatatereken, távol mindentől, ami Istennek tetsző, távol mindentől, ami emberi. Összetört, megrokkant beteg, szenvedő szerencsétlenek vagyunk mi mindanyuján, akik itt imádkozunk és csak arra kérünk Örökkévaló, hogy szüntesd meg Izrael fiainak kimondhatatlan szenvedéseit!

Ezt hallgatta végig a két nagy caddik és megrendülten hallgatták ezeket a mélyről jövő sírásokat, amelyek megkínzott, agyongyújtott emberek mellől szakadtak ki... Ez volt a „kantonisták” szomorú tragédiája a múlt század közepétől... a „dicső” Atyuska országában... a végtelen orosz steppéken és vérellel mezőkön...

arra a kérdésre, amelyet valamennyi román párt mellének szegzett. Rendes polgári demokratikus és parlamentáris kormányzatot akarok, vagy pedig diktatúrát? Nem babra ment a játék és valamennyi párt érezte, hogy itt olyan „előcsatározás” folyik, amely az egész harc kimenetelére döntő hatással lehet.

Az eredmény számunkra zsidókra is kielégítőnek mondható. Bár a bucaresti zsidóság sem aktív, sem passzív szerepet nem igen játszott a választáson, annál szebb és jobb, hogy a lakosság erős többségben a szabadság, a nyugalom és a békés jogrend mellett nyilatkozott meg. A szélsőjobboldali pártok erősödtek ugyan az utóbbi évek folyamán, de azért mégis a lakosság 77 százaléka a demokratikus partokra adta le szavazatát. Meglepi, hogy a zsidóság a harmadik helyre jutottak, miután a liberálisokra 16.000, a nemzeti parasztpártúra kerekben 10.000, viszont a zsidó pártokra határozathangsúlyozó szavazat jutott.

Hetvenhét százalékos huszonhárommal szemben. Amint legutóbb is írtuk, nekünk a legeszkültebb figyelemmel kell tanúsítani minden választással kapcsolatban, hogy mérlegeljünk a demokrácia és fasizmus élet-halál harcait. Mennyivel inkább kell figyelnünk azt, ami nálunk történik, hiszen ezzel legközelebbi életérdekeinkről van szó. Bucaresti lakossága szavazott és ezzel a mai viszonyok mellett meglehetősen elégedett. Amíg a főváros lakossága a polgári, parlamenti, demokratikus pártok mellett nyilatkozik meg és nem a szélsőséges, extrém antiszemita pártok mellett, addig nincsen nagy baj. Addig nyugodtan hajthatjuk előmra a napi gondoktól és életküzdelmekről meggyötört fejünket.

Ez a tanulsága a bucaresti választásoknak.

Régi igazság: zsidóknál

kezdődik és másutt folytatódik

Törvényszerűséggel ismétlődik Németországban az, ami a történelem folyamán már évszázadokkal ezelőtt és századokon át, keleten és nyugaton mindig megismétlődött. Előbb jön a zsidók üldözése. Ezen a nem-zsidó közösség, csaknem egyhangúlag nemel. Azután a romboló erők másfelé keresnek kielégülést. A zsidókat ugyanahogy „elintézték”. Akkor jöhettek mások. Ha a zsidó ugyan ellen indul a harc, utána a nem-zsidó ugyan ellen is mennek. — Ha a gazdag zsidók elvezették a rombolást, jöhelnek a nem-zsidók. Ha viszont a zsidó dolgozók ellen indul iróhadjárát, akkor folytatódik a nem-zsidó dolgozók. Ha a zsidó egyház ellen indul az üldözés, a folytatás itt sem maradhat el. Rendkívül sok történelmi példát tudnánk felsorolni, de nem tesszük, mert nincsen rá időnk és helyünk.

Vegyük azt, ami napjainkban történik és fényes igazolása fentl említenek. Amikor a hitlerizmus bontogatta szárnyait, a német katolicizmus is a támogatónak állt. Az egyház sem nézte idegenkedéssel ezt a harcot. De mi történt? Amikor a zsidóság üldözése már nem nyugtató elég kielégülést a szadista és izgalott, elégedetlen tömegeknek, jött a katolikus egyház. Példa erre az az eset, ami Dortmund közelében levő Baloe, veszifálat városban történt. A huszötünnep előtt, összerombolták a szentiséket. A husenbergi Pius kápolnában minden szíjjelromboltak, mindent, ami egy katolikus hitű embernek a legszentebb. A rombolás helyén egy építési cédulet találtak, amelyen ez állott: — Le a zsidósággal és a kereszténységgel, éljen a szabadság!

Husötöt vasárnapján mindenki feketébe öltözött, nem a templomba. Mindenki gyászolta a vandál kezű pusztítását.

Ujdonság! Ujdonság!

Werox-áramszűrő

fontos kiegészítőrésze minden rádióknál.

1. Csökkenti a hálózati zörejeleket.
2. Csökkenti az áramfogyasztást.
3. Óvja a lámpákat.

Gyári garancia. Nem kell szerelés. Minden rádió szakküzletben kapható: **240** lei

Ez történik Németországban. Így bannak most a katolikusokkal. Miért? Mert a hitlerizmus nem áll meg a zsidó templomnál, hanem tűz mődjára a szomszéd házat is fenyegeti. Előbb mindenki nevezett Németországban, amikor a hep-hep csak a fel-milliónyi zsidó ellen irányult. De most már huszonötmillió katolikus szentiséget is földre tiporják. — Ez már fáj. Nevetéses volna levonni a tanulságot nekünk: nem kellett volna elkezdni és nem szabad lett volna támogatni a náci-hitlerizmust. Mi non-juk le a konzekvenciákat? Nevetéses. Ok nem fogják levonni, ami viszont szomorú és rendkívül tragikus.

Spira munkácsi főrabbi állapotában javulás állott be

Munkács. Spira Lázár főrabbi állapotában örömdetes javulás állott be. A napokban rendkívül sok híve érkezett a városba. Közöttük számos főrabbi is, közöttük a debreceni és ungvári főrabbi is. A nagybeteghez a kezelő orvosok rendelkezése értelmében nem engednek be senkit, kivételet képeznek fentnevezett főrabbiak, akik néhány percig bent lehettek a nagybetegnél, aki néhány szót váltott velük.

Ezzel kapcsolatosan említjük meg, hogy régi szokás szerint, amikor egy ilyen nagy ember megbetegszik, hívei iveteket köröznek, amelyekre feljegyzik, hogy ki mennyit áldozna fel életéből, hogy ezzel a nagybeteg életét megmentsék. Voltak, akik egy-két napot, de voltak olyanok is, akik heteket, hónapokat áldoztak. Huszernél több napot ajánlottak fel a hívek — körülbelül 50—60 évet — és ezt az irást a frígszekrénybe tették. A beteg főrabbi állapotában beállott javulás osztatlan örömet kelt a zsidóság körében, mert a Tóranak és a vallásnak kétségkívül egyik erős oszlopa Spira Lázár munkácsi főrabbi.

Gyermeite iskolába jár?

Gondoljon egészségére!

Lássa el **SENLASLO (Szf. László)**

fertőtlenítő toalettszappannal **UDIL — FÉBERLI — FERÜTLENLI**

DENTONAL fogpasztával

A szadagorai rabbiudvar alkonya...

Évszázadon keresztül uralkodott százezerényi chasszid hívének lelkén a szadagorai rabbidinasztia

Rabbi Izrael Friedman, akiben a Bal Sém lelke költözött a legenda szerint. — Négyfogatu ezüstveretekkel díszített hintón kocsizott és fejedelmi luxussal vétette körül magát a ezbe. — I. Miklós cár fogságba vetette és kiűlőzte Oroszországból. — Szadagora, mint rabbidinasztia centruma. — A világháboru folytán Szadagora tönkrement, mivel a rabbiacsád Bécsbe költözött.

A „Népünk” eredeti riportja.

Szadagora. Érdekes csengése van ennek a szónak a zsidó tömegek lelkében. Szadagora, Ceodrabbi. Ez a két fogalom elválaszthatatlan. De nem is különös ez, mert hiszen Szadagora nem is akadott egyebet, mint a Friedmann dinasztia dicsőségét és amikor lealkonyul a világháboru nyomán a nagy családnak — vége Szadagorának is.

1769-ben, a török-orosz háboru idején létesült Szadagora és rögtön tömegesen telepedtek ott zsidók. Spleny Gabriel tábornok Bukovina első kormányzója támogatta a zsidók szadagorai letelepülését. Szabad városáá akarta tenni és 1790-ben valóban olyan kerület lett, amelyben zsidók szabadon telepedhettek. Így lett Szadagorában egy „mellekhitközség”, a cernauti főhitközség mellett. Cernauti és Suceava után, Szadagora lett Bucovina legnagyobb zsidó közössége. Természetesen chasszidikus beállítottsága volt ez a zsidóság és így érthető, hogy amikor 1841-ben a „ruzsiner”, a szadagorai rabbidinasztia első nagy reprezentatív alakja letelepülési helyet keresett magának, akkor Szadagorát találta a legjobbnak és legmegfelelőbbnek — a legjobb milliónak. Az osztrák kormány nem akarta megengedni a bukovinai letelepülést és négy évig tartott, amíg megengedte a szadagorai letelepülést.

AMIKOR UJJAT HUZOZT A CÁRRAL.

A ruzsinek nem csupán hívei, hanem ellenfelei is voltak Nemcsak a maszkilim és a misznagdim, az ugynevezett modern zsidók között is, hanem saját táborában is voltak ellenfelei, a többi chasszid rabbi között is. Az a luxus-caddikizmus, amely rabbi Izraelnek vérebe ment át, a többi rabbival szemben hangzatosított nem mindég tisztellett megjegyzése, nem egyszer közbotránkozást okoztak és növelte ellenségeinek számát. A „maszkilim”-ek, a szabadabb gondolkodásuaknak sem tetszett a zsidó néplelkekre való nagy hatalma és bevérdolták I. Miklós cárnál, aki a zsidóság esküdt ellensége volt és aki az 1851. évi lengyel fölkelés elnyomása után még kegyetlenebb lett és dihet a zsidókban akarta fölteni.

A cár maga ele idéztette a rabbit és első szava az volt hozzá, hogy olyan a szeme, mint egy „mafejjsnik”-nek, forradalmárnak, majd két hónapra bezáratta Dunapítzba, amikor pedig azt hallotta, hogy guruló rubelekkel ki akarják szabadítani, Kiebbe küldötte rabbi Izrael, ahol tizenöt hónapig ült a börtönben. De még ennél súlyosabb megpróbáltatás előtt is állott, amikor arról volt szó, hogy a Kaukázusba, vagy esetleg Szibériába fogják száműzni.

Miklós cár azonban ez egyszer a gazda nélkül csinálta a számadást. Nem tudni, hogyan történt, de állítólag Vorozsof herceg keze volt a dolokban, elég az hozzá, hogy Kieo kormányzója 1841 parimján megkapta a parancsot, hogy rabbi Izrael bocsássa azonnal szabadon. De alig ért át a határon, máris nyomon követte egy újabb elfogatási parancs és

MIT JELENT
a bizalom és az olcsó árak?

Erről meggyőződhet,
ha

felöltő, öllöny, kosztüm

szövetet

KATZ
posztóáruházban vásárol.

Avram Iancu-utca 1.

rabbi Izraelt az orosz kormány erősen kurren-táltatta, Bécsben, Lembergben sürgette a kiadását, de erre mégsem került a sor, mert egy egész falu parasztjai és pópái is esküvel erősítették, hogy rabbi Izrael az ő falujukban született és ausztriai alattvaló. Az orosz kormány még mindig követelte a „forradalmár” kiadását, míg végre a rabbi jóbarátai magánál Metternich kancellárnál léptek közbe, aki azt a tanácsot adta rabbi Izraelnek, hogy vásároljon egy nagy birtokot, hogy végre ne ériék orosz részről ilyen bántó támadások. Így költözött el Szadagorába, ahol a hívek ezreinek rajongó szeretetétől körülveve, élte le hátralevő éveit.

Az igaz, nem ért el magas kort. Az utolsó évek üldözései, az állandó félclem és reszeketés, amely a maga életéért és családjáért elfogta, ellenfeleinek vádaskodása megtörté crejt és egészségét aláasta. Azt mondták róla, hogy Kiebben a börtön törté meg erejét. Ugyanis egy cellába volt bezárva egy orosz emberrel, a kit kormányellenes politikai üzemelt miatti vettek fogságba. Azonban a padon, amelyet a foglyoknak kiutaltak, az orosz egyház jelenyei voltak bevéso és ezért a „ruzsini” nem telepedett le rája, ha még olyan fáradt volt is. És mivel a szomszéd kolostor harangjai is állandóan zugtak, hogy híressék ércnyelvékkel az orosz cárnak, az orthodox egyház fejének és a zsidóság kegyetlen elnyomójának a dicsőségét, a rabbi naphosszat befogta a füleit ujjjaival, arcát a fal felé fordította s gondolatiba mélyedt.

1850-ben halt meg, alig 52 éves korában. Hat fia maradt utána és ő alapította meg a szadagorai rabbidinasztiát, amely azóta annyi hirt és dicsőséget szerzett ennek a városkának és sok-sok könnyét zártította fel a szenvedő zsidóságnak. Fia, aki a rabbiszékét örökölte, nemskára meghalt és második fia, rabbi Abraham Jakob Friedmann lett utóda Szadagorában, akinél különösen megismétlődött apja esete, denunciaták a kormánytól és tizenöt hónapon át szenvedett ártatlanul nehéz fogsá-

Üzletátalakítás előtt

kabát-, kosztüm- és ruha- **SZÖVET** ujdonságainkat, selymet, vásznat, damasztárut

mélyen leszállított árban árusítjuk

Kertész nődivatáruház
Oradea, Piața Regina Maria 1.

1914-ig folyton csak nőtt ennek a rabbi-dinasztiának tekintélye. Ha nem is gondolt arra, amivel rajongói illették a „ruzsiniert”, mely szerint, hogy a palesztinai szent templomot akarná felépíteni, de az kétségtelen, hogy a múlt század közepén arab-mór sülüsiban épített pompás palotája az életigenlő, azt szerető, testet a lélekkel összekapcsoló chassidikus felfogás hirdetője volt a szadagorai rebbe és őt követő utódain keresztül.

Amikor kitört a világháború, elmenekültek Wienbe. Ott maradt a pompás palota, ott maradt a kis városka három és felezer zsidósága, akiknek megélhetési forrása éppen az „udvar” volt. Hiszen a Szadagora „összrakosságának” 80 százaléka zsidó volt. Tulajdonképpen már 1866-ban kapott törést a rabbidinasztiára felfelé ívelő karrierjének sugara. Akkor kapcsolódott azét a „bozoner” és a „szadagorai” chassidok frontja. De nem ez volt Szadagora alkonyának legfőbb oka. Hanem a 25 évvel ezelőtti kitört világháború. Ma már a lakosság nagyrésze elköltözött onnan, akiket a világháború folytonos harcrai még valamiképpen ott tarthattak. Szadagora az orosz és osztrák-magyar hadsereg nagy harcainak központjába állott és üszkös falak és lerombolt házak jeleztek a háború vérvizataros furciájának nyomait.

Ma csendes, kicsi, jelentéktelen fészek Szadagora, csak a fogalom maradt meg, imponáló fényességben, hiszen nem is csoda. Hetven-nyolcan esztendő dícsőségei múlt állott mögötte, olyan évtizedek, amikor a földi boldogság nyugalmához tartozott egy keleteurópai zsidónak, hogy lássa, hallja a „szadagoret”, vagy legalább legendás életén, történetén épüljön, míg a kegyetlen mindennapi élet sivársága és a befogadó népek kancsukája ütötte sebes és vérző hátát.

Elkövetkezett Szadagora dícsőségének alkonyja és most már szegény zsidó fuvarosok hiába állnak kiinn a messzifekvő állomáson, hogy bevigyék az utasokat, hogy ott tüstés az ünnepek... nines már négyfogatu, ezüstvetres diszhintó, füres a nagy palota, nem züm-mög már oly lendülettel az ének és az ima... Szadagorában, minden csendes...

REVIZIONISTÁK DEMONSTRÁCIÁK VARSÓBAN. London. A Times-nek jelentik Prágán keresztül Varsóból, hogy sokszáz revizionista tüntetett a varsói angol követésék előtt, hogy a jelenlegi Palesztina-politika ellen protestáljanak. A rendőrség körülbírtta a követéségi épületet és széjjelzárta a tüntetőket. Tíz-tizenöt letartóztatás történt.

Kaszával jöttél csuf halál hozzám. Kár volt a fáradságért, itt a Hória ám.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. Leszkat: FARMACIA „CRUCEA de AUR” ZSIGMONDOVITS I. BARLA, Oradea, Piața Unirii

La Guardia new-yorki polgármester mondja:

„Édesanyám és én is büszkék voltunk zsidóságunkra és a Luzzatti családból való származásunkra”

La Guardia newyorki polgármester a horogkereszt elleni támadó szavai miatt nemzetközi sajtó-vihar központjába került. Németország összes újságjai kivétel nélkül a tajtékoző düh és elkeseredés fölötté szenvedélyes cikkeket tömegét zudítják rá a newyorki polgármesterre. Az American Jewish Congress női osztályának szerdai gyűlésén, az 1939. évi newyorki világkiállításra javasolt, vallászabadságot hirdető templom felállításának helyesléseképpen hangzott el La Guardia beszéde a zsidóüldözés ellen. A németországi náciújságok most olyan szavakat alkalmaznak ellene, amelyeket ennekelőtte kinyomathatatlanok tartottak.

A náciapok Newyork város pogármesteréről ilyeneket írnak: „zsidó tacsókó”, „piszkos talmud zsidó”, „felhajtó”, „newyorki gangsztervezér”, „zsaroló”, „laza agyvelejű ember”, „kutmérgező”, „háborus hiéna”, „szemtelen zsidó pimasz”, „piszkos jellem”, „zsidó heccelő” és „zsidó apostol”.

GLÜCK HERMAN BUDAPESTI BANKTISZTVESELŐNÉL, LA GUARDIA SOGORANÁL HALT MEG ÉDESANYJA A VILÁGHÁBORU IDEJÉN

A Pesti Chevra Kadisa rároskereszturi temetőjében egy sírkő áll a sokezer között, amelyen az a felírás van:

La Guardia Achillesné szül. Cohen Irén. Meghalt 1915 október 21-én 56 éves korában.

A pesti Chevra Kadisa temetői évkönyvében pedig azt olvassuk erről a halott zsidó asszonyról, hogy triestri születésű volt, Mátyásföldön halt meg a világháború alatt és onnan temették a rároskereszturi zsidó temetőbe. A Chevra Kadisa jegyzőkönyve szerint két fia és leánya maradt: „La Guardia Fiorello newyorki ügyvéd, La Guardia Ricardo newyorki hivatalnok és La Guardia Gemma, aki Glück Hermann budapesti banktisztviselő felesége.

La Guardia Fiorello-t választották meg három év előtt Newyork város polgármesterévé, óriási választási küzdelem után.

HOGYAN FOLYIK ZSIDÓ VÉR A NEWYORKI POLGÁRMESTER EREIBEN?

A La Guardia család spanyol eredetű. Később Olaszországba költöztek. A polgármester édesapja Olaszországból vándorolt ki Amerikába, ahol híres zeneszerző és katonai karmester lett. Egyszer Triestben töltötte szabadságát és ott ismerkedett meg egy triestri zsidó családnak szép leányával, Cohen Irénnel, akit La Guardia feleségül vett. Csak polgári házasságot kötöttek, mert Cohen Irén megmaradt zsidó asszonynak. A házasság után Amerikába költöztek és itt született három gyermekük, mind a hárman protestánsok lettek.

A három La Guardia testvér a protestáns vallásban nevelkedett ugyan, de édesapjuk megtanította őket héber imáikra is, hogy ezzel zsidó feleségének kedveskedjen.

La Guardia polgármester édesanyja leányánál és vejenél lakott Budapesten, illetve Mátyásföldön. A világháborúban halt meg és mint igaz zsidóérzésű asszonyt temették el a rároskereszturi temetőben 1915 október havában.

La Guardia zsidó édesanyját, aki Budapesten van eltemetve, rajongásig szerette. „A legjobb zsidóasszony az édesanyám”, mondotta mindig. A newyorki polgármester különben kifizően beszél jiddisül és az amerikai zsidóságunk igaz és őszinte barátja. A zsidó tömegek mind rászavaztak a választáson.

A PESTI SZENTEGYLET ÉS LA GUARDIA FIORELLO LEVEL-VÁLTÁSA

A pesti izr. Szentegyet abból az alkalomból, hogy Newyork város polgármesterévé választotta, igazi nagyrabecsüléssel köszöntötte levelben La Guardia-t

A polgármester így felelt: Megkaptam a pesti zsidó szentegylet (Holy Jewish Community of the Hungarian Capital) megható átiratát és meghatva jelenem ki, büszké vagyok édesanyámra és büszke vagyok arra, hogy ereimben zsidó vér folyik.

Édesanyám a Cohen-Luzatti családból származott, Luzzatti olasz miniszterelnök, aki 1912-ben állt a kormány élén, unokatestvére volt édesanyámnak. A Luzatti-család sokszáz év óta híres, nagy szerepet játszik a zsidóság történetében. Édesanyám és én is mindig büszkék voltunk erre a rokoni kapcsolatra. Ami édesapámat illeti, ő Foggiában született 1849-ben. Felekezetenkívülinek neveztek és mint muzsikuss nagy nevet szerzett magának Olaszországban. Az előttem fekvő házassági levél szerint 1880 június 3-án kötött Triestben házasságot édesanyámmal és a házassági oklevélben édesapám mint felekezetenkívüli, édesanyám mint izraelita vallású szerepel.

Még egyszer ismétlem, mélyen meg vagyok hatva a budapesti zsidóság kegyeletétől...

ARCHEOLOGIAI MUZEUM LÉTESÜL PÁLESZTIÁBAN. Jeruzsálem. A héber egyetem elhatározta, hogy külön épületet emel az egyetem archeologiai gyűjteményének rendszeres kiállítására. Az egyetem vezetősége 10.000 fontot szavazott meg erre a célra, azon a 45 ezer fonton kívül, amely e célra rendelkezésre áll egy délamerikai nagyszívű zsidó filantrop hagyatékaként a palesztinai archeologiai kutatások további finanszírozására.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Strada Iosif Vulcan 4 Telefon: 440

Előfizetési árak:

Table with subscription rates for different regions: Beljárdon, Külföldön, Hungaryon, and others.

Naptár 5697

„Népink” cikkeinek utánvornását a forrás megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Ijjar 12, április 23.

Szombat: Ijjar 13, ápr. 24. 3: שבת

Heti szidra: ארריקודים

Heti halfora: הלל כני

Szombat kezdete: 7.05

üzet bezárás 7.15

gyertyagyújtás 7.30

Isteni szombat kezdete 7.30

Szombat befejezése 8.20

Vasárnap, április 25-én: שבת שני

Csütörtök, április 29-én: 4: 4: כונור

A harmincharmadik nap...

A szefira számlálásnak harmincharmadik napja... a lammedginmel (33) boomer, azaz a számlálás harmincharmadik napja. Félünnep számba megy, mert érdekes jelentőségre tett szert a zsidó történelemben.

Ezen a napon kezdődik az aratás Palesztinában immáron ezerédek óta. Rabbi Akiba tanítványai között azelőt járvány megszűnt ezen a napon. Ezért, illetőleg ennek emlékére megszűnnek a gyász jelei, amely 32 napon át anyira jelképezi a gyászt és ilyenkor szabad esküföket is tartani, meg az örömnök kifejezést adni.

Ez a nap évfordulója annak, hogy meghalt a híres tanaita, rabbi Simon ben Jochai, aki rabbi Akibának volt tanítványa. Ő mondotta, hogy csak Tóratanulásra teremtődött az ember és aki Tórat tanul, mentesül a kenyerkereset kötelezettsége alól. Ő mondotta azt is, ha tönkremenet és kiellen városi látunk Palesztinában, annak a jele, hogy nem fizette és nem istápolta tanitót. A rómaiakat nagyon gyűlölte, ugyanígy, hogy meg akarták ölni. — Ezért egy barlangba rejtőzött, ahol tizenhárom évig Jánoskenyérrel élt. Hogy ruháit ki-mélje, ruhanélkül ült, testét sebek borították és ennek dacára, folytón csak a Tannal foglalkozott. Öreg korában Rómába ment, hogy Marc Aurel császár leányát meggyógyítsa. — Meron községben, Safed közelében van sírja.

Rabbi Simon ben Jochai sírjához ilyenkor nagy zarándoklat folyik. Török időkben az arabok ki akarták sajtítani és mellette temkezett. A meroni zsidók akkor a portához fordultak s akkor megállapították, hogy a sír a zsidók tulajdona, de az arabok is zártalannul imádkozhatnak mellette. Az arabok között is sok csodás eseményről regélnék a sírral kapcsolatosan.

Mose ben Shem — Tob de Leon. — aki 1220-ban született Leonban, a Soharról azt állította, hogy „R. Simon ben Jochai midrasa”, amely azt akarta jelenteni, hogy ő lett volna a Sohar szerzője, ezért biggyesztek a könyv címehez építőnként: „ha kodes” és azt tartják, hogy a Sohar is akkor kaptuk, amikor az isteni kinyilatkoztatás volt.

Ez a nap emlékeztetés arról is, hogy 5332-ben (1572-ben) ezen a napon halt meg

Rabbi Mozes ben Israel Isserles Krakkóban, akit „Rimo” néven ismernek a zsidó literatúrájában. A legenda szerint Mozes Isserles 5333-ban a Szfira számlálás 33-ik napján halt meg, miután 33 önálló művet alkotott. Az igazság az, hogy valóban ezen a napon halt meg. — Lag-boomer napja, az emlékezők napja... félünnep... az ifjuságnak örömnépe... amikor egy napra nincsen gyász és mi is felejtünk el egy napra, a zsidógyűlöletnek azt a pestiséit, amely ma világszerte dul.

Százötven török zsidó családot kiutasítással fenyegetnek. — Szófia. — Százötven család, akiknek török állampolgárságuk van, felszólítást kaptak a bolgár hatóságoktól, mely szerint rövid határidőn belül el kell hagyniuk az országot, amennyiben a török konzulátustól nem hoznak dokumentumokat arra vonatkozólag, hogy rendezett az állampolgárságuk. Mostanáig nem sikerült nekik egy ilyen iratot megszerezni. A bolgár kormány különben hajlandó őket a bolgár állampolgárok közé felvenni, ha hivatalos írásban kimutatják, hogy a török állampolgárságukról való lemondást elfogadják. Az egyik, a rendelkezés által érintett zsidó elkeseredésben kérvényt intézett Kemal Attatürk-höz, a török köztársaság elnökéhez, amelyben úgy a saját, mint sorsársainak szerencsétlen helyzetét ecseteli és kéri, hogy a konzulátust oly értelemben instruálja, hogy az a szükséges okmányokat adja ki.

Eljegyzés. Lampel Loli Benesat és Fischer Sándor Somcuta Mare jegyesek. (M. k. é. h.)

A római főrabbi az olasz királynál. Rómából jelentik: Viktor Emánuel olasz király külön kihallgatáson fogadta prof. David Prato római főrabbit és Ing. Recenatit, a római hitközség elnökét. Az audienca egy félórát tartott. A király informáltatta magát a római hitközség és általában az olaszországi hitközségek helyzetéről. Az abessziniai falakkal helyzete is szóba került, akik iránt a király megkülönböztetett érdeklődést tanúsított.

Eljegyzés. Freund Mór gheorgheni főrabbi fia eljegyezte Silberstein Ilonkát, a váci orth. főrabbi leányát.

Clujon Mátyás orth. köser éttermét május 1-től áttelepezi a Calea Regele Ferdinand 35. szám alól a Calea Regele Ferdinand 49. szám alá. Ha jól akar étezni, úgy keresse fel az ardeali zsidóság közkedvelt találkozó helyét, a Mátyás éttermet.

A newyorki templomtűz bűnöse. A newyorki Westend zsinagóga felgyújtásáról jelentették, hogy az ottani hatóságok gyanuja nyomban Kindermann templomszolgára terelődött. Kindermann nyomban le is tartóztatták és a rendőrbíró most áttette ügyét a törvényszékhez ítélelhozatal végett. A templomszolga ezidőszent elmeogyintézetben van felügyelet alatt. A kihallgatás során ugyanis azt vallotta, hogy „ellenőrizhetetlen impulzus” nyomása alatt követte el a gyújtogatást.

Szabadlára helyezték a tetuani főrabbit, akit Franco-ellenes összeesküvés címén tartóztattak le. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint Rav Joffan tetuani főrabbit, akit azon a címen tartóztattak le, hogy része volt a Franco tábornok ellen irányuló összeesküvésben, szabadlára helyezték. A főrabbit néhány napig tartották fogva. Szabadlára helyezése nagy meglepetéssel váltott ki a zsidó lakosság körében.

ARADON, ha jól és ócsón akar étezni, keresse fel Klein Dávid orth. köser vendéglőjét, Piața Avram Jancu 11.

Hoffman frankfurti rabbit a magyar külügyminiszterium intervenciójára engedték ki a német határon. Budapest. — Megirtuk, hogy a napokban Budapestre érkezett Hoffman rabbi, akit tudvalevőleg a Gestapo egy beszéde miatt letartóztatt. A szabadon bocsátás és Németországból való kiutasítása a magyar külügyminiszterium intervenciójára történt. Dr Hevesi Simon budapesti vezető főrabbi járt közbe a magyar hatóságoknál, hogy tekintettel Hoffman rabbi magyar állampolgárságára, kérjék kiadását. A német kormány el is ismerte ezt az álláspontot és Hoffman rabbi sértetlenül került ki a német nemzeti szocialisták kezei közül. A magyar fővárosban, a miniszterium közbenjárása kedvező hatást keltett.

Ha Brasovba jön és jól akar étezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. köser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13. et. II. szám alatt.

Náci törvényeket akarnak bevezetni Danzig szabadállamban. Genf. — A Zsidó Világkongresszus végrehajtó bizottsága értesülve arról, hogy a danzig szénátus a közeljövőben a németországiakhoz hasonló fajitörvényeket akar bevezetni és hogy a szobanforgó törvénytervezetek már készen is vannak, több lépést tett, amelyek hivatalos lennének megakadályozni a szabad város alkotmányának megsértését és megoldani a zsidó lakosság jogait. A bizottság e célból az angol, francia és svéd külügyminiszterekhez fordult, akik tagjai a Népszövetség által Danzig ügyének vitelére kiküldött hármasbizottságnak, de jegyzékint intézett Beck lengyel külügyminiszterhez is. Felhívta a bizottság Avenol népszövetségi főtáitkár figyelmét a helyzet súlyosságára és táviratilag fordult Buchard professzorhoz, Danzig népszövetségi főbiztosához. A bizottság átiratában azon reményét fejezi ki, hogy a nemzetközi fórumoknak sikerüljön fog megakadályozni a „nürnbergi törvénykezés” alkalmazását egy a Népszövetség védelme alá helyezett lakossággal szemben.

A halott Else Einsteinól is elvették állampolgárságát. Prága. — A németországi „Reichsanzeiger” legutóbbi számában 36-vevet közöl, akiket utólag megfosztottak állampolgárságuktól. Így többek között a nevek közt szerepel Elsa Einstein asszony is, prof. Albert Einstein nemrégiben elhunyt felesége is.

Az Elyseum fűző- és kézimunka-üzlet május 1-én a str. Ep. Ciorogariu 11. sz. alá helyezte át szalonját.

Advertisement for FUCHS MANCI fűző szalonjában, Oradea, Str. Rimauóczy 12.

Hamar fárad?
Fájnak a lábaid?

**Vegyén „Aesculap”
talp betétet**

— A berni zsinagóga falán is ékelték a horogkereszt. Zürich. — Az „Israelische Wochenblatt” írja: Eppen néhány nappal ezelőtt nyilatkozott a berni rendőrfőnök oly értelemben, hogy mennyire felháborító a „Juda verrecke” jelszó. És egy napra rá a berni templom falán hatalmas kék festékekkel írt betűk ékelték: „Juda verrecke” és mellette hatalmas horogkereszt. A rendőrség azonnal bevezette a nyomozást a tettesek ellen. A lakosság körében nagy a felháborodás és azt az álláspontot hangoztatják, hogy milyen megértésre számíthatnak azoktól, akik a templomot is meggyalázzák?

— Uj igazgatót kapott a PICA. Páris. — A Palestine Jewish Colonisation Association (PICA) az elhunyt Henry Frank igazgató helyére, Robert Gottliebnek nevezte ki. A Rothschild Edmund báró által létesített szerv, a legnagyobb földbirtok felett rendelkezik Palesztinában. Husz kolóniája és 45.000 acre földje van.

— Zsidó művészek kitüntetése. Brüsszel. — Az Ysaje díjat, amelyet hegedűművészek számára létesítettek tizenegy napon át tartó verseny után osztották ki. 21 országból jöttek a művészek. A világ zenekedvelő közönsége feszült érdeklődéssel figyelte az eredményeket. Tizenkét művész nyert díjat, ezek között négy volt zsidó. Hillels kisasszony nyerte a 3. díjat, a 15 éves Goldstein B. a negyediket, Misa Fichtenholz a 6.ik helyet. A német versenyzők közül egy sem jutott be a díjat nyertek közé. A németek gyászos szereplését annak tudják be, hogy nem engedték a zsidó művészek szereplését német színekben.

— Alacsony termetű, rendkívül művelt zongoratanárnő 250.000 lei hozománnyal és havi 5000 lei jövedelemmel keres egy 32—34 éves férjet. Bővebbet Mirea házasságközvetítő irodánál, Cluj, Strada Maresal Foch 25.

Kellemesen,
gyorsan és jól
borotválkozik,

ha
„Raso-Pastá”-t
használ
Gyártja:
Ioan Breckner S.A.
ALBA IULIA

— Hány zsidó él még Bajorországban? A bajor hitközség országos gyűlésén dr. Neumayer, nyugalmazott felsőbbrendű tanácsos elnök kijelentette, hogy míg 1933-ban 42.000 zsidó lakott Bajorországban, addig jelenlegi számuk nem több harmincezernél, ami körülbelül 30 százalékos esést jelent.

— A párisi kiállításon elkészül a Palesztina pavillon. Páris. — A palesztinai pavillon építés befejezés előtt áll és május elsejére készen is lesz. A pavillon végleges neve „Israel Palesztinában”. Május 3-án nyílik meg a pavillon és úgy vélik, hogy Weizmann akkorra visszatér Palesztinából. A kiállítás be rendezését a Levante-vásár igazgatósága vállalta, amelynek igazgatói Evseroff és Sapojnikoff mérnökök már megérkeztek Párisba.

— Hébernyelvű váltók kerülnek forgalomba Csehszlovákiában. Prága. — A most érvényben levő 1928-ban készült váltótörvény 109. §-a értelmében hébernyelvű váltók a köztársaság területén érvénytelenek. Mivel Csehszlovákia 1930-ban a genfi nemzetközi váltókonferencián elfogadta annak határozatait, most új váltótörvényt készítenek elő. Ezzel kapcsolatosan a zsidó párt megbízottjai dr. Angelo Goldstein vezetésével felkeresték dr. Derer igazságügyminisztert és intervináltak, hogy az új váltónovellában a 109. §-t hagyják ki, mivel az nehézségeket okoz Podruz kereskedelmi életében és a Palesztinával fenntartott kereskedelmi kapcsolatokban is nehézségekkel jár. A miniszter ígéretet tett arra nézve, hogy a képviselő által felhozott indokokat tanulmányozás tárgyává fogja tenni és valószínűleg kihagyják a paragrafust, amely nem engedi meg a héber nyelvű váltók használatát. Ezáltal teljes érvényűek lesznek a héber váltók is.

— Ha akut izületi reumája van, ha vese és májgörcsei vannak, ha köszvényes, használjon kizárólag URODONALT, mely azonnal segít. Hólyaghurut, gonorrhoea és prostata esetében is Urodonal a legjobb gyógyszer.

— Törvény készül Algírban a zsidók védelmére. Algír. — Le Beau, algéri főkörmányzó kijelentette a zsidóság képviselői előtt, hogy törvény készül azok megszüntetésére, akik bármilyen módon vallásellenes nyilatkozatokat tennének, vagy valaki az egyéni szabadság ellen bármiképpen vétene. A főkörmányzó ama reményének adott kifejezést, hogy a törvény megszavazása után, megszűnnek azok a zsidókat bántó támadások, amelyek egyes algéri lapokban eddigi napvilágot láttak. Felleírta a delegáció tagjait, hogy amennyiben ilyen és ehhez hasonló esetek tudomásukra jutna, azt azonnal közöljék vele, hogy megfelelő intézkedéseket tegyen.

— Fél század óta jól bevezetett fűszerüzlet és kocsma-helyiség, beszálló udvarral, istállókkal és megfelelő lakással azonnal kiadó az új Szénpiac közelében. — Ertekezhetni vagy a Néppünk kiadóhivatalánál, vagy a helyszínen, Str. Mínelor 35, a tulajdonosnál.

— Egy százéves zsidó templom ünneplése Holland Gyanában, Amsterdamban. — Holland Guyana Suriname tartományának fővárosában Paramaribé-ban, május 5-én száz éves fennállásának centenáriumát ünnepli az ottani zsidó templom. Az első adományt ehhez a templomhoz és annak alapkövét annak idején Fredrik Hendrik herceg adta, II. Wilhelm király harmadik fia. Suriname-ban az első zsidók 1650 körül jöttek Braziliából. Az első zsinagógát 1719-ben építették és 118 évvel később építették azt a tempomot, amelynek százéves fennállását most ünneplni fogják. „Neve Salom” a zsinagóga neve és székföld rítus szerint imádkoznak benne. Suriname kormányzója, prof. dr. J. C. Kieftstra kijelentette, hogy a zsinagóga értékes kincse a tartománynak és a hitközség a régi zsidó értékes szellemét reprezentálja.

Szálanként megy el a haja ....

MAGYARORSZÁGI MEGELŐZŐ A HAJHULLÁST

— AZ ELSŐ ALBÁNIAI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK. Tirana. Valonában az albán kormány elismerte az első hitközséget, amelyet most létesítettek. A valonai zsidó hitközség tíz családból áll és Albánia legrégibb hitközsége. A hivatalos elismerés után Valonában felépítik az első zsinagógát is. Erre a célra már össze is gyűjtötték 350 Napolcon aranyat. Egész Albániában összesen 55 zsidó család lakik.

— KÉT ZSIDÓT VÁLASZTOTTAK A SZÓFIAI VÁROSI TANÁCSBA. Szófia. Március 28-án választották meg a szófia városi tanácsot, amely 30 tagból áll, ezek közül tizenötöt a kormány nevezte ki. A második választási körletben tíz jelöltet választottak s ezek között megválasztották Josef Isak Guérchont, szavazatbővítővel. A harmadik körletben megválasztották az egyetlen zsidó jelöltet: Mose Benjámin Léwy-t. Megjegyzésre méltó, hogy ebben a körletben nem is laktak zsidók.

— A Gestapo betiltotta 50.000 zsidó ifjút magabafoglaló szervezet gyűlését. Berlin. — Néhány nappal ezelőtt a zsidó ifjúsági egyesületeket magabafoglaló szervezet gyűlést hívott egybe, amelyre többszáz ifjúsági delegátus érkezett Berlinbe. A gyűlés napirendjén lett volna a nemzetiszocialista ifjúság újabb célkitűzése, átnevezése és munkaprogramja. A gyűlést az illetékes miniszterális hatóság engedélyezte, de az utolsó pillanatban betiltotta a titkos rendőrség, — minden indoklás nélkül. Ebbe a szervezetbe tartoznak valamennyi cionista, nemcionista, revizionista, ortodox szervezetek, sportegyesületek s a zsidó volt frontkatonák ifjúsági szervezetei is. Ugyancsak betiltották azt a teaestélyt is, melyet ezen a napon akartak rendezni, a szegény zsidó családok javára. Úgy vélik, hogy ezek „represszáliák” azokért a megnyilvánulásokért, amelyek Amerikában észlelhetők a németek ellen.

Irodáj teendőiben jártas, román, német, héber nyelvet perfektil tudó intelligens, nőlen, fiatalember, kezdőfizetéssel elhelyezkedést nyerhet a „NÉPUNK” kiadóhivatalában.

Az ardeali zsidók találkozóhelye! **BERKOVITSNÉ** (Oradeáról) orth. kóser étterme **BUCUREȘTI,** Str. Lipscani 7. Telefon: 462-91. Sosec hátamögött. Postavámmal szemben. Készen állunk mindenféle kérésre!

Lag-beomerkor fényárban uszik Simon ben Jochaj sirja

Armin T. Wegner megrázó erővel és színpompával írja le a lag beomerkor uszójának egy sajátos szentföldi megünneplését Meronban, rabbi Simon ben Jochaj sirján.

Barkochba utolsó fölkelese alkalmával 1200 ifju vett részt, akik rabbi Akiba iskolájának növendékei voltak. Közük tartozott rabbi Simon ben Jochaj, aki később a Zohárt, a Fény könyvét írta. Mikor a tanítványok között piszaly tört ki, a legenda szerint Isten büntetésül pestissal sújtotta őket, melynek majdnem valamennyien áldozatul estek. Ezt az időszaktól ma is azzal teszik emlékeztetéssel a zsidók, hogy nem szabad esküvőt ünnölni, a hajukat nem vághatják és az imádságokat gyászos dallamok hangján mondják el.

Lag beomerkor jelent ennek a gyászidőnek a végét. Ezen a napon ért véget a pestis. Ezért ezen a napon először öltik fel az új ruhákat, megvendélik egymást, paszilkákat és esküvőket ünnepelnek, teát isznak, édes süteményeket esznek. Ezen a napon készülődnek Meronban az örömeik ahhoz a nagy ünnepségekhez, melyet a rabbi Simon ben Jochaj, a nagy halott sirján ünnepelnek.

Meredek gyalogot vezet Meron irányába. A pándor éles köveken lépkel. Az új sötétjében hallani a zarándokok láblöbögését, melyet az ének hangja kísér: „Ben Jochaj, ben Jochaj, áldás veled!” Pisztolok dörrönnel a levegőben, a székelyben a sírokon ezernyi ember imbolyog, a zarándok a tömeg vállain jut előre. „Ó lag beomerkor! Táncc, öröm, dall!”

Meron falva az Aconon, Izrael földjének legmagasabb hegye alatt terül el. Szegényes gabona és leneszföldök csúsznak a sziklák között. Az egész talajt csaknem teljesen befedi a sírok. Lengyel, perzsa, arabi zsidók, jemeniták és buchariak táncos lépésekkel szoronganak a széthullt imaház bejárata felé, a hol Simon ben Jochaj valaha tanított és melyből csak a falak maradtak fenn. Oldalt, trillázó énekszóval gyermekhad szököl. Meronban az emberek már nem járnak. Ott már táncolnak!

A SZENT SIR.

Az udvaron már nagyobb a csend. Négy oszlopon nyugodó boltozat alatt fekszik a szent sir. A emlékkő körül sok kis örökmécses függ, melyekre talmudi mondásokat tartalmazó cédulákat aggattak. A földön fehérszakállas férfiak guggolnak, akik hangosan felolvasnak a Zohárból. A sir lábának első végében egy kis agasztán, kinek gégeje folytonosan mozog, elkiáltja magát:

— Omer Adosem Jakob! Így szolt az Ur Jakobhoz: Örömeid megnövekedik barátaid dícsérete által! Az öreg felemeli a szemét és végig tekint a tömegben: „Ki akarja ezt a mondatot?”

— En, Eleazar ben Amran — felel az udvar egyik sarkából egy gyenge hang és az agasztán, aki hosszú kék bársonykabátot visel,

előlép, hogy a sir lábához letegyje a községnek szánt pénzajándékot. Így árverezik el a szent imádság egyes verseit.

Éjjel után egy órával gyújtják meg az áldozati tüzet. Az udvar közepén egy öreg oszlopra olajjal megtöltött kőedény helyeztek. Egy jemenita zsidó áhítatosan és gyertyával az edény elé lép, melyen selymekendők, sapkák, gyermekingesek és usznak, melyeket jámor adakozók a medencébe vetettek és amelyek az olaj számára lámpából gyanánt szolgálnak. A fal szegegyéről sűrűn szorongó emberfejek tekintenek le. A jemenita bemártja pálcáját a medencébe, kihálsz valamilyen ruhadarabot és ólászgyertyával meggyújtja.

„Szent rabbi Simon!” — kezdi rá az öreg a dalli halk hangon és gégescentja megremege. „Izrael népe, áldassál és dicsőítsél!” — kiáltja rá a tömeg.

Ugyanabban a pillanatban kint a temető sírkövei között más olajmedencék lobognak fel, a széles domb ezer reszkető lánggal telik meg. A templom kapuja előtt fekete kabátban chazideus zsidók tömege gyűlt össze. Hajtincseik hosszú ezüstös szálakban lógnak le az arcukon, oállaikkal halkán imbolyognak és dalolnak: — „Cionnak magasztos Istene, Mindenható, építsd fel Galileát!” A testek erősebben kezdenek hajladozni, a hang megcsokszorozódik. „Cion által oáls meg bennünket!”

KÖRTÁNC A TEMPLOM HELYREÁLLÍTÁSÁRA.

A lábak a padlón kiterik a taktust. A nézők kezei hangos, gyors ütemben tapsolnak. A láng szíszeg, a szakállak a a hajtincsek lobognak. Erősebbé válik a hegedők ujjongása, a fuola lágyan andalító hangja és harsognak a dobok.

A templom fala mögött fiatal legények és leányok egymást átkarolva, rövid nadrágban, vagy fehér blúzban, fedetlen fölül körtáncba kezdenek. Az ének fiatal telcipesi ezek, akik a Jordán szántóföldjeiről feljöttek, hogy résztvegyenek népük ősi ünnepségében. A sötétben hátraszökken a homlokukat, hórát táncolnak és hozzá dalra csenditnek.

— Oh Galilea! Oh Galilea! Virágozzál! Virágozzál mindörökké!

A kör közepén egyedül táncol az öreg szefárd, villogó pajzsot tartva kezében, amelyet az ifjak feje fölött meglöböl:

— Mondá és így szolt rabbi Simon, Isten szája által áldott ő. Szent ő, felmagasztalt, a legnagyobb Galileában, a mi Urunk, ben Jochaj!

— Szent ő! Felmagasztalt ő! — felelik rá a táncolók.

A hatalmas embersik megremege, egy pillanatra megáll, majd az ellenkező oldalra folytatja a körtáncot. A táncolók közé friss testek ékelődnek be.

— Gyorsabban! Gyorsabban! Ide! Uj táncot!

TITKOS BETEGSÉGEK

Téves elítélet — amely ellen mindig küzdenünk kell — „titkos” betegségek tekinteni a hugy és ivar-szervek, valamint a hólyag és mellékszerveinek megbetegedéseit.

Ezen álszemérem súlyos és szomorú következményei — úgy az egyénre, mint a fajra nézve — ugyszólván kiszámíthatatlanok.

Mindenesetre sürgős intézkedésekre van szükség. PAGEOL a leghatásosabb hugyszervi fertőtlenítő enyhíti a fájdalmakat, megszünteti a folyást, tehermentesíti a prosztatát.

PAGEOL azonnali megkönnyebbülést ad, használata energikus, tökéletes és végleges kikezelést biztosít.

PAGEOL

hatásos hugyszervi fertőtlenítő
Kapható: gyógyszerárakban és drogériákban

— Előre! Ez a körtánc a templom helyreállításának szót! Jertek, örömezzetek a halottakat!

EGY NÉP TÁNCOT LEJT EZER ESZTENDŐS MULTJÁNAK SIRJAIN.

A lánc széjjelszakad, majd újra összefonódik, a kóromokon ifju munkások szegelt cipőt csatolnak és táncolástól, elragadtatástól megbabonázva, mindenki elkezd keringeni. A föld megremege, mintha maga is harsogó dobba változott volna. Egy egész nép táncot lejt ezer esztendő multjának sirjain, de ez az örök élet tánc, mely diadall arat az enyészeten:

— Eljen Izrael! Ujjongj Izrael! Az Émek szántóföldjein, a kirándorlókajók korlátjánál Tel Aviv betonuján, Meron börtői sírkövein — nem mindig ugyanaz ismétlődik? En vagyok Izrael! En áltem túl a piramisokat, Babilont, én szennedtem el Oroszország megszállását, én viseltem el az európai származású kétezer esztendője! ... En örök vagyok!

Néhány táncos kimerülten földre omlik, egy másik állan egy körre ül, néhány lépéssel odébb új kör alakul, melynek közepén legyőzhetetlen örömmel telten még mindig az öreg szefárd táncol.

— Cion magasztos Istene, építsd fel Galileát! Eleire, virágozz, oh Mindenható!

Most az öreg a kör közepén a megszállottságtól mind vadabban növekvő rekedt hangon mind hangosabban bekiáltja az éjszakába:

— Ben Jochaj! Ben Jochaj! Ben Jochaj! Ben Jochaj! Ben Jochaj!

— Az elagott hang zokogásba fordul és hirtelen megszakad.

Mélyen az éjszakában, mikor visszatérünk, Tiberis temetőjén még lobognak a fáklyák. A tömeg, mely ezen a helyen is sátrakban onekkel és játékkal töltötte napját a sírok fölött, széjjelszakadt, csak Majmonides szent sirja mellett hangzik még fel egy fuola hangja. A táncoló fuolással az élen, hat fiatal szefárd zsidóból álló kis csapat mozog egyedül, csendes elragadtatásban az elhagyott kövek között.

A visszatérő pándor oda megy Majmonides sirjához és egy kis kaptcsot helyez el a kövecskének a hatalmas tömegére, melyet jámbor zarándokok tisztelőik jelölő elhelyeztek ...

RENDEZ-VOUS

KOLNIVIZ, PÜDER, ARC ÉS SZÁJFESTÉK

Leokat: **Sarfaumetia Internatională**, București, Strada Cărpineanu 17.

Lisszabon. Sir Neill Malcolm, a Népszövetség menekültügyi főbiztosa a portugál fővárosba érkezett, hogy a legutóbb Genfben megkötött nemzetközi menekültügyi egyezmény jövőhagyását a kormánytól megszerezze.

Montreaux. Annak az egyiptomi delegációnak, amely az itt tartandó konferenciára összehívott, zsidó tagja is van. Az egyik Izidore Feldmann, aki a vegyes büntetőörvénykönyvek komitójának főtitkára, a másik Leon Dichy, aki gazdasági titkára a delegációnak.

Berlin. Az orvosok hivatalos lapja közli, hogy Berlinben 6519 orvos él hivatalosán, akik közül 1417 zsidó, azaz 23 százalék. A szilázsi orvoskamara területén 128 százalék zsidó, Hamburgban 118 százalék, Hessen Nassau-ban 10 százalék.

Capetonn. A délafrikai kormány újabb megszüntetéseket alkalmaz a bevándorlókra szemben. Azoknak, akik március 31-ike után indultak el, nem csupán a letelepedést nem engedélyezik, hanem a partnyelést sem. Folyton újabb rendelkezéseket hoznak, amelyek lehetetlenné teszik, hogy ezután zsidó bevándorlók területnek tekintés Délafrikát.

London. Sir Philip Hartog sajtófogadtatást rendezett, amelyen előadta mindazt, amit a szentföldi egyetemmel kapcsolatban az angol közvéleménynek tudni kell. A gyűlésen résztvettek: Sir Herbert Samuel, Weizman dr. prof. Norman Bentwich és Mendelsohn Erich mérnök. Elhatározták, hogy 10.000 fontot fognak évente összegyűjteni az egyetem céljaira Anglia területén.

Jeruzsálem. John Hathorn Hall, a palesztinai kormány távozó főtitkára április 16-án elhagyta Palesztinát. "Davar" jelent arab forrásból, hogy a városi munkanélküliség leküzdésére a kormány 150.000 fontot szavazott meg. Ez az összeg közmunkák létesítése útján kerül forgalomba. Ben Gurion két napig Felsőgaliliában tartózkodott, ahol a zsidó kolonizáció vezetőivel, a közbiztonság érdekében teendő intézkedéseket beszélt meg. A Keren Hajesod kolonizációs nagyrésze, lefizette a második felvétel fizetését annak az összegnek, amelyet ki kellett fizetnie. A Nir mezőgazdasági telepítéseket elősegítő társaság, amelynek alapitójára 250.000 font, elhatározta Tel Avivban tartott ülésén, hogy 5 százalék dividendát fizet. A palesztinai kormány elhatározta, hogy tárgyalásokat kezd azokkal, akik igényt jelentettek be ama körök megterítésére, amelyek őket értek a katonai akciókál kapcsolatosan. — Egy örmény orvos zsidó fellegét Safedben egy arab törrel megsebesítette. Egy arabot letartóztattak és nagy vélt, hogy nem politikai színezetű merényletről van szó. Ekrön mellett egy arab öt súlyosan megvertek és tíz óráig kijelentették, hogy ezt azért teszik, mert zsidóknak tessz szolgálatokat. — Egy razzia alkalmából számos haurani arabot fogtak el, akiket kitoloncoltak az országból. Az „Asifan" c. arab lap csodálkozik, hogy még mindig 140 arab van Akkóban fogságban. Ezt fölöslegesnek tartja, mert hiszen a „közbiztonság" már helyreállt. (?) — Egy rendőri jelentés szerint Nablusban számos bombát és fegyvert foglaltak le, amelyeket ott arabok rejtettek. — Egy arab lap szerint a sziriai-palesztinai határon 25 zsidót fogtak el, akik illegálisan akarnak az országba jönni. — A Nablus-Domeni garnizon 350 emberrel megerősítették. Angliából 61 ifjú érkezett azzal a céllal, hogy a zsidó önévédelmi hadtestbe belépjenek. — Eliezer Skulec nevű 20 éves nemetországú chalde. Ben Alfa kolonizációs társaságban alult, amikor egy ór kint elcsúszott fegyverét és a golyó véletlenül az alvó chalcutot találta, aki azonnal meghalt.

Lemberg. Zravo községben április 7-én súlyos tüntetések voltak. Antiszemita agitátorok a vásár napját felhasználva arra, hogy a zsidók ellen uszítsanak. Délben megkezdtek a zsidó utcákat kifosztást és a piac árusoknak menekülni kellett. A falusi tandés egy tagja elfogott egy rablót és átadta a rendőrségnek. Erre nagy párszát tömeg gyűlt egészbe és késekkel megsebesítettek két rendőrt is azt az embert, aki elfogta a fosztót, akit ki is szabadítottak. Erre a rendőrség szakszükségnek látta a fegyverhasználatot, melynek során két párszát meghalt, nyolc súlyosan megsebesült és azonkívül 50 embert letartóztattak. — A múlt év szeptember 17-én Staryczanban (honzai kerület) két hullázan megölte Chaim Landsman kereskedőt. Most itélkezett fölöttük a városi bíróságnak, melynek során a tetteseket 2 évi, illetőleg 1 hónapi börtönnel ítélték. Az ügyvezetés felelősséget a ítélet ellen. — A helyi pénzügyvizsgálóság rendelkezése szerint a zsidó kereskedőknek szombaton nyitva kell tartani kasszájukat. A rendelkezést azzal indokolják, hogy a szombat megtartása folyton a monopólium anyagi veszteség cri.

* ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK KONGRESSZUSA.

Az Ardeal-Banati Országos Izr. Iroda (a nyugati szertartású Hitközségek Szövetsége) kebelébe tartozó összes hitközségek 1937 évi május 2. és 3. napján Oradeán tartják XIII. kongresszusukat. Napirend: 1. nap, május 2. vasárnap: Délután fél 3 óra-kor ünnepélyes megnyitót istentisztelet. Dr. Löwy Ferenc targumeresi főrabbi beszél, 2. Délután 6 óra-kor a kongresszus megnyitása a Zsidó liceumban. Elnöki megnyitót mond dr. Adorján Armin orsz. elnök. II. nap, május 3. hétfő: A kongresszus folytatása délelőtt 9 óra-kor, 3. Emlékezés dr. Keckeméti Lipótról, mondja dr. Vágóolgyi Lajos aradi főrabbi. Határozathozatal a Keckeméti-állapítvány tárgyában. 4. Az Orsz. Iroda 15 éves működése. Beszámoló, tartja dr. Fischer József, 5. Szé. véségi alkotmányok módosítása. Előadó dr. Rosenthal Mór, 6. Különböző jelentések. 7. Pályázatok ügye. 8. Naptár ügy. 9. Járulékok megállapítása. 10. Számadások és költségvetés. 11. Választások. 12. Indítványok. Délután 4 óra-kor kultureloadás. 1. Megnyitót. Dr. Kabos Béla, 2. Dr. Drechsler Miksa timszoarai főrabbi előadása. 3. Dr. Friedmann József satumarei főrabbi előadása.

— A BÉCSI VÁROSHÁZA ÉS EGY HEINE RELIF. Wien. A bécsi városháza egy részét „Heine Hof"-nak nevezték. Most ezt az elnevezést, tekintettel a bécsi antiszemita beállítottságra, megváltoztatták, a feliratot eltávolították, azzal a Heine fejét mutató reliffel együtt, amely ott díszelgett a bejárat előtt.

— EGY CERNAUTI NÉMET UJSÁG USZIT A ZSIDOK ELLEN. Cernauti. A „Deutsche Tagespost" című cernauti német napilap állandóan hitlerista azellemenben ir és mindenütt ki akarja hangsúlyozni azt a tendenciát, amelyet szélsőséges felfogása megkövetel. Így legutóbb azt írta meg, hogy egy radauji gyárban merényletet követett el néhány zsidó munkás egy keresztény asszony ellen. A nyomozás erre vonatkozólag semmi pozitívot nem állapított meg, de a cernaui ujság már pálcát tör a zsidók fölött és egyidejűleg felhívást bocsájt ki, amely szerint okosan teszik a német nék, ha nem mennek zsidókhoz háztartási alkalmazottaknak. Természetesen a cernaui zsidó lapok erőlyesen tiltakoznak a hang és módszer ellen, amelyet ez a lap meg akar honosítani Bukovinában. Hangoztatják a zsidó lapok, hogy a nem zsidó háztartási alkalmazottakat senkiesem kényszerítik arra, hogy zsidóknál szolgáljanak, de szívesen teszik, mert általában emberibb és megértőbb munkaadóknak bizonyulnak. Tiltakoznak az ellen, hogy általánosítsanak, még ha a radauti eset meg is történt volna, mert éppen a napokban történt egy hasonló eset Cernauban, amikor senkiesem általánosított, holott zsidók nem voltak az ügyben. Ahogy a német híres kéjgyilkosokat, Haarmant, Deneket, Kürten Pétert nem azonosítják a német néppel, holott ezek fajtisza németek voltak, úgy a zsidóknál sem lehet és szabad általánosítani. Végül azt kéri a cernauiak, hogy a hatóságok ne engedjék meg, hogy így uszítsanak a békés zsidó lakosság ellen és állják útját annak, hogy ilyen általánosításokkal rombolják le a megértés hidját és terjesszék a méltelyt a romániai németiség körében.

TEL AVIVBAN FOGNAK KIKÖTNI AZ UTASSZÁLLÍTÓ GÖZSÖK IS. Jeruzsálem. — A palesztinai kormány elhatározta, hogy karantént épített az új tel-avivi kikötőben, amely lehetővé teszi, hogy a személyszállító oceanjárók is kiköthessenek a zsidó kikötőben. Ez az első hivatalos lépés annak érdekében, hogy a tel-avivi áru kikötőből személyszállító hajók ki- és behajózási kikötője legyen. Ezzel kapcsolatban közlik a palesztinai lapok, hogy rövidesen a nagy hajózási társaságok közvetlen hajóforgalmat fognak beállítani, a különböző európai kikötők és Tel-Aviv között.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

ORVOS A BETEGHEZ.

— Most menjen haza és igyon meg két pohár erős szapszot.
— Kérem doktor ur — írja fel ezt egy receptre.
— Miért írjak én fel pálinkát receptre?
— Mert az asszony különbözleményt jelenthet be.

VITA A ZSIDOK ÉS KERESZTYENYEK ESZÉROL.

Egy keresztény ember azt mondja a zsidóknak: — Miért van az, hogy a zsidók okosabbak, mint mi pogányok?
— Mert mi halat eszünk. Ha adnál 200 lejt, akkor ennék halat, megennéd és te is olyan okos volnál, mint mi.
Néhány nap mulva találkoznak és megkérdi a zsidó, hogy izlett a hal?
— Nagyjából jó volt, nagyon izlett, csak 200 lejért egy Kiczi talán kevés volt...
— Ahá — mondja a zsidó — kezd a halnak megenni a hatása.

POMPÁS EMLÉKEZTETHETSEG.

Egy hitorsos utazik városról városra és előadást tart az emlékeztethetéseiről. Többek között rendkívül pontos adatokat sorol fel, évszámokkal, napokkal, órákkal, amelyekben bizonyos események ezer ével ezelőtt megtörténtek.
Egy városban egyszer valaki meglátogatta a nagy emlékeztetőbe. Kopogtat az ajtón, de hiába kopogtat, mert nem nyitják az ajtó. Végre ki-nyitják az ajtó, megjelenik a nagy „emlékező" és így szól:
— Már husz perce keresem az ajtó kulcsát és csak most találtam meg. Nem tudtam hova tettem.

VIRÁGZÓ ÜZLET.

— Látni ott azt az embert, egykor virágzó üzlete volt.
— Milyen üzlete volt neki? ...
— Virágüzlet.

NEM KELEMES.

Egy ember nagyon el volt keseredve és elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Felakasztja magát. Éppen amikor ködfogót magát a hasznát, belép a barátja.
— Mit csinálsz?
— Öngyilkos akarok lenni, mert rosszul megy sorom.
— Hát miért kötsz akkor kötelet a gyomrodra és nem a nyakadra?
— Megpróbáltam a nyakammal, de ott nagyon vág ...

FAJDAALMAK KÖZEPETTE.

Egy szoros egy szer huszonöt botbüntetést kapott. Az ítélet megérkezésekor szörnyű üléseket mérték rá. Mikor már a tizenkettediknél tartottak, rettenetes fájdalommal felemelte a fejét, széleztezt és így szól:
— Um Gottes Willen, zählt das hier einer?

EGY RABBI KESERVEL.

Egy tudós rabbitól mesélik, hogy egyszer a fővárosban járt egy oroszai, aki többek közt azt is ajánlotta neki, hogy csináltassa meg a fogát.
Mikor legközelebb megint eljött, ismét felkereste az orvost, aki rögtön észrevette, hogy új fogszor ragyog a főrabbi szájában és örömmel mondta:
— Gratulálók az új fogszorhoz.
— Was hab ich davon — mondta a rabbi — es gehort dem Kite, wenn Sie mir kindigen, nelmen Sie's zurück.

TAVOL A HAZUGSÁGTÓL.

Reb Jankel tönkre megy és azt mondja a feleségének, nincs más hátra, elmegy kántorok.
— De hiszen egy csepp hangod sincs — szölt az asszony.
— Amny baj legyen, majd csak lesz valahogy. És elmegy a rabbihoz, hogy egy kántorbizonyítványt kérjen tőle.
A rabbi felszólítja, hogy énekeljen, Reb Jankel énekel, de hát az rettemetes, olyan a hangja, mint egy repedt fazék.
— Szerencsétlen — mondja a rabbi — hiszen egy csepp hangod sincs.
— Rabbi, — jöjjön Reb Jankel — őt gyermekeim van, adja ki a bizonylatot, hiszen nem ebben a hitközségben fogok énekelni.
A rabbi megajánlja, kiállítja a bizonylatot, de nem a szöveg alatt írja alá, hanem alul, az a papír legalján.
— Rabbi — csodálkozik Reb Jankel — miért írta alá alá, hiszen az ilyen iratokat a szöveg alatt szokás aláírni.
— Na, ja — szölt a rabbi — aber es steht geschrieben, der Mensch soll sich von der Lüge fern halten.

NEPUNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felölös szerkesztő: Leitner Zoltán

Munkavédelem és alkotmányosság

A nemzeti munkavédelmi törvényrendelet körül folyton fognak az események. Kezdődött az „Argus" közgazdasági lapnak azzal a számmal, amelyben szöszert leközölte azt a törvénytervezetet, melynek a hivatalos lapban is meg kellett volna jelennie. De nem jelent meg! Nem is jelenhetett meg, mert az utolsó pillanatban felesemelt a kormány és felesemelt a mögötte álló párt is és rájöttek arra, hogy milyen veszélyeket rejt magában egy ilyen intézkedés.

Mi zsidók nem eszméltünk fel semmire, mert mi már régen tudjuk, hogy készül valami és akármennyire is érezzük ennek rendkívül veszélyeit, sokkal tehetetlenebbek vagyunk, semhogy befolyásolhatnánk az ügy menetét. Ne gondolja senki, hogy ezuttal szervezeteink az oka ennek, vagy indolenciánk! Dehogyl! Egészen másútt kell keressük a bajok okát. Legfőképpen abban a minden mértékelt meghaladó agitációban, amelyet a szélsőjobboldali nacionalizmus hirdetői kezdeményeztek. És hiába jönek a hivatásos statisztikák, amelyek azt mondják, hogy nincsen intellektuális munkanélküliség az országban: mégis azzal agítálnak, hogy 75% etnikai romannak kell lenni, minden magánállatnál is.

A nemzeti munkavédelem törvénytervezete (amely állandóan sokféle variációban lát napvilágot, hiszen a kormány sem egységesen áll mellette), nem akar egyebet, mint azt, hogy minden udok nélkül kinevezhessenek bármilyen vállalatához egy kormánybiztosot, aki viszont bárkit kitehet állásából, vezérigazgatót, tulajdonostól kezdve az átjónálló szolgálót. De a szolgát hagyja utóljára és inkább a direktori szobák „napos oldalán járót" tenné ki. Nem célnak kritizálni, de megdöbbenünk attól a gondolatától, éppen nemzetvédelmi szempontból, amely ugy véli, hogy egy bizonyos posztra bárkit is oda lehet állítani, ha nem is rátermett arra, csakhogy „elhelyezkedjenek" olyanok, akiket az a bizonyos „kormánybiztos" jónak lát.

Szerencse, hogy erre a döbbenetes alkotmányserő, magántulajdon lábbal tipró tervezete az „Uniersul" is felhőrdült, mely a többi „konstrukció" lapok és mindazok az érdekképpiseletek, amelyekben tulnyomó többségben többségiek vannak. Szerencse, hogy a józan közvélemény nem hajlandó hozzájárulni olyan diktatorikus intézkedésekhez, amelyek megsemmisítenék mindenkinék munkához való jogát az országban és a tulajdonjog szabadsága is olyan végtelen csapást kapott volna, amely megintáta volna ennek a jelenlegi társadalomnak alappillérét is.

Forr és kaorog az ország közvéleménye a tervezet körül, amelyet az iparügyi miniszter széplelmi igyekszik. Olyan arculesapás készült, amelytől igen sok pártlat elbőrzött volna, míg mások kénytelenek lettek volna életük fogytáig a függőség terheit viselni. A közgazdasági élet ilyen vízőnélőtli állapota

XX. század! ...

Zsidó aggokon, szerencsétlen betegeken és ártatlan gyermekeken áll bosszút a német barbarizmus

Berlin. — Lapunk más helyén részletesen megírjuk a Bné Brit szervezetnek a német titkos rendőrség által történt fosztogatásait, amely egyike a legsúlyosabb csapásoknak, amely a szerencsétlen német zsidóságot az utolsó négy esztendőben érte. A 103 szervezet felosztása után három nappal hozzáláttak az elköbzott épületek birtokbavételéhez.

Az elköbzott épületek között kórházak, ágmenházak és gyermekotthonok vannak. A zsidó aggok, betegek és gyermekek ezreit dobták ki egyik napról a másikra hajlékukból. A zsidóság tehetetlenül áll ez újabb gázzággal szemben, mert nem rendelkeznek megfelelő helyiségekkel. A berlini Bné Brit által fenntartott ágmenházból kétszáz olyan aggot lakoltattak ki, akik vagyonuk roncseit a Bné Britre hagyták, cserében életfogytiglani ellátásért, amelynek teljesítését a nemzeti szocialisták lehetetlenné teszték.

A befittással kapcsolatos 185 letartóztatás után megkezdtek lassankint az elfogottak szabadbocsátását. Így szabadlábra helyezték dr. Leo Baeck berlini főrabbit, a Bné Brit nagylelkét. A vidéki szervezetek néhány tisztviselője azonban még mindig letartóztatásban van.

Dr. LEO BECK berlini főrabbi a német Bné Brit nagylelkője

A HALALRAITELT HELMUT HIRSCH-ET MEGMENTI AZ AMERIKAI KORMANY

Helmuth Hirsch 22 éves hontalan fiatalembert, akit a német kormány néhány héttel ezelőtt halálraítelt, az amerikai kormány mint ott született állampolgárt, kikéri a német hatóságoktól. Hirsch aszanprovokátorok áldozata lett és ártatlanul került a szomorú helyzetbe. Dódd amerikai német követ már intervenált a német kormánynál és Helmut Hirschet minden valószínűség szerint kiadják az amerikai hatóságoknak.

Ben Gurion mondotta:

Nem ismerünk a zsidó történelemben még valakit, akim olyan feletlenség nyugodott volna mint most Dr. Weizmanon

Jeruzsálem. — Ünneplés hangulatban folyt le a Cionista Világszervezet Akciókomitójának ülése, amelyen számos galúti és szentföldi AC. tag vett részt. Ben Gurion üdvözölte a megjelenteket és bejelentette dr. Weizman távolmaradását, akitnek Londonba kellett maradnia, a folyton torlódo nagy események miatt. „Nem ismerünk a zsidó történelemben még valakit, akin olyan feletlenség nyugodott volna, mint most dr. Weizman Chaimon". Ezután részletes jelentést adott le. Utána Ussischin szólalt fel, majd dr. Nahum Goldman referált. Valamennyi felszólaló aktív zsidó politikát követelt és eleve tiltakoztak az ellen, hogy a királyi bizottság bármily formában is kanonizálási tervet terjesszen elő. Ussischin kijelentette, hogy a zsidó nép

sohasem egyezik abba bele, hogy „zsidó állam" örve alatt új gettót létesítsenek Palesztinában. Mose Schertok, a gyűlés ideje alatt érkezett Londonból és referált az angol fővárosban folyó nagyfotosságu tárgyalásokról. Dr. Artur Ruppin jelentéséből kitűnt, hogy a Jewish Agency egésze alatt 35-ről 53-ra emelkedett a kolóniák száma.

MUSA NABI ÜNNEPSEG AGITATORAI

A most megkezdődött Musa Nabi ünnepegen, bár számos nagyszabású mohamedán processzió vonult Jeruzsálembe, — rendezavarásra nem került sor. Harmincöt agitatort tartóztatott le a rendőrség, akiket azzal bíztak meg az arab vezetők, hogy az ünnepségek alatt furdalalmosítsák az arabokat és nyugtalanságokat keltsenek.

özgezes lett volna az ország általános közgazdasági perspektíváján szempontjából is.

Nem lesz társny ebből a torzszülötökből, mert a józan közvélemény nem fogja engedni. De mi zsidók, sajnos, csak egy pillanatra vehetünk mélyebb lélekzetet. Többre nincs mődünk és időnk. Mert egzisztenciánk

rozoga kapuit továbbra is döngetik, hol Pop Valérral, hol nélküle, azok a szélsőséges jobboldali, numerusok rögzészméhez ragaszkodó rétegek, amelyek ugy vélik, ha egy-két ezer jöppozícióju zsidóember kezéből kiesne a ce-ruza, akkor: örök boldogság Kanánja örülne ebben a szép és gazdag országban.